

บทที่ ๔

แนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งในทัศนะพระพุทธศาสนา

แนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งนั้น ทางพระพุทธศาสนาได้เสนอวิธีการ แนวทางการแก้ไขไปที่ต้นเหตุ หรือจุดเริ่มต้นของปัญหา โดยอาศัยสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นตัวแปรสำคัญ และที่เน้นหนักไปทางด้านการพัฒนาเรื่องของศีลธรรม ในการส่งเสริมให้มนุษย์ดำเนินชีวิตบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม ดำรงชีพด้วยการรับผิดชอบการกระทำแต่ในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งในบทที่ ๔ นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการทำแท้ง และแนวทางแก้ไขปัญหา โดยนำเอาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในบทที่มีความสัมพันธ์กับหลักทางธรรมทางพระพุทธศาสนา

๔.๑ ผลกระทบทางจริยธรรมในสังคมไทย

ข้อเท็จจริงทางศีลธรรมของการทำแท้ง มีเหตุผลมากมายที่ผู้หญิงจะได้รับการทำแท้ง ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องของสุขภาพของตัวผู้หญิงเอง โอกาสที่ค่อนข้างมีดมนในอีก ๗ – ๘ เดือนที่จะมาถึง การรู้ล่วงหน้าถึงข้อบกพร่องทางร่างกายของเด็กที่ยังไม่เกิด การถูกข่มขืน หรือการร่วมประเวณีระหว่างพี่น้อง การหลีกเลี่ยงจำนวนประชากรที่มากเกินไปในครอบครัว การปกป้องความสัมพันธ์ทางเพศที่ผิดปัญหาหลักในเรื่องความมีศีลธรรมในการทำแท้ง ก็คือการระบุว่าสภาพการณ์ใดที่การทำแท้งนั้น สามารถอนุญาตให้กระทำได้อย่างมีจริยธรรมบางคนบอกว่า การทำแท้งไม่มีทางจะยอมรับได้หรือจะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อเป็นการทำแท้งเพื่อรักษาชีวิตของผู้หญิง หรือเหตุผลที่คล้ายคลึงกันประการอื่น ๆ บางคนก็บอกว่า การทำแท้งสามารถอนุญาตที่จะให้กระทำได้เสมอไม่ว่าในสถานการณ์ใด ๆ มีสตรีจำนวนประมาณ ๑๒๐-๑๕๐ ล้านคน ประสงค์จะป้องกันการจัดตั้งครอบครัว แต่ไม่อาจแสวงหาการบริการได้จากที่ใด^๑ ในระดับการพัฒนาใด ๆ ก็ตามของทารกในครรภ์มุมมองนี้ส่วนใหญ่แล้วได้รับการสนับสนุนโดยผู้ที่เน้นถึงสิทธิของผู้หญิงในการควบคุมร่างกายของพวกเขาเองมุมมองที่วางอยู่ระหว่างผู้ยึดถือจุดยืนทั้ง ๒ แบบที่กล่าวมาคือ การทำแท้งจะอนุญาตให้กระทำได้อย่างมีจริยธรรม ขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาของทารกในครรภ์หรือ

^๑ ภัตสร ลิมานนท์, บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒ ,

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วิทยาลัยประชากรชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๘๘.

ขึ้นอยู่กับชุดของเหตุผลทางจริยธรรมที่เพียงพอจะรับรองการทำแท้งภายใต้สถานการณ์พิเศษ เมื่อกล่าวถึงสมมติฐานแรกที่ว่าการทำแท้งนั้นไม่มีวันเป็นที่ยอมรับได้สมมติฐานนี้ตั้งอยู่บนหลักฐานที่ว่า ทารกในครรภ์ คือบุคคลคนหนึ่งซึ่งมีสิทธิที่จะมีชีวิตนับตั้งแต่การมีภาวะตั้งครรภ์ที่จริงแล้วไม่มีเหตุผลใดที่จะปฏิเสธข้อเสนอนี้ ถ้าความเป็นบุคคลของทารกในครรภ์ถูกปฏิเสธความเป็นบุคคลทั้งหมดก็จะตกอยู่ในอันตราย ในฐานะความเป็นทารกในครรภ์ย่อมมีสิทธิในการมีชีวิตโดยเท่าเทียมกัน เป็นที่แน่นอนว่าพวกเราส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ที่จะถูกฆ่าเมื่อเรายังเป็นทารกนี่คือเหตุผลที่ดีในการที่จะมีหลักในการปกป้องชีวิตของทารกในครรภ์ หลักการในการปกป้องชีวิตก็ย่อมเป็นหลักในการปกป้องชีวิตที่ยังไม่เกิดถ้ามีเหตุผลใดที่เห็นด้วยกับการฆ่าทารกที่ยังไม่เกิดมันย่อมที่จะสนับสนุนหรือเห็นด้วยกับการฆ่าบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงใดของชีวิตก็ตามหลักฐานอีกประการที่สนับสนุนแนวความคิดนี้มาจากสมมติฐานในด้านธรรมเนียมปฏิบัติของศาสนา เช่นต์ออกัสติน กล่าวว่า ผู้หญิงถูกออกคำสั่งโดยพระเจ้าให้เป็นผู้ให้กำเนิด ดังนั้นจากมุมมองนี้การทำแท้งนั้นเป็นบาปเพราะขัดแย้งกับธรรมชาติของผู้หญิงที่ถูกกำหนดมาโดยพระเจ้า^๒

อีกเหตุผลหนึ่งของกลุ่มผู้อนุรักษนิยมที่ปฏิเสธความถูกกฎหมายในการทำแท้งนั้นมีพื้นฐานมาจากความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตมนุษย์ตราบเท่าที่พวกเขา มองทารกในครรภ์ว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่ในระยะใดก็ตามในช่วงของการตั้งครรภ์ การทำแท้งจึงเป็นเรื่องร้ายแรงเทียบเท่ากับการฆาตกรรมแต่การที่ถูกนั้นก็ควรควบคุมสิทธิความเป็นส่วนตัว การปราศจากการเลือกปฏิบัติศักดิ์ศรีในเนื้อตัวร่างกายด้วย^๓ ในหมู่พวกที่ต่อต้านการทำแท้ง บางคนก็เห็นด้วยกับการทำแท้งในกรณีผู้หญิงที่ท้องนั้นตกอยู่ในอันตรายอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์นั้น ๆ เป็นที่ถกเถียงกัน เมื่อทารกในครรภ์มีที่ท่าว่าจะอันตรายต่อชีวิตของผู้หญิงการยุติการตั้งครรภ์ก็อาจจะมองได้ว่าเป็นการป้องกันตนเอง ในกรณีของการข่มขืนและการร่วมประเวณีกันระหว่างพี่น้องพวกอนุรักษนิยมมีความเห็นว่าควรจะมีข้อจำกัดให้กับคู่สมรสที่ไม่สามารถมีบุตรได้จะเป็นการดีกว่าการทำแท้งเมื่อกล่าวถึงมุมมองที่สองที่ว่า “การทำแท้งนั้นเป็นเรื่องที่ยอมรับได้เสมอ” มุมมองนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าทารกในครรภ์ยังไม่ถือว่าเป็นมนุษย์ ไม่ว่าในระดับใดก็ตามของการตั้งครรภ์และไม่มีสิทธิทางศีลธรรมรวมถึงสิทธิในการมีชีวิตผู้สนับสนุนมุมมองนี้โดยส่วนใหญ่หรือไม่ก็ทั้งหมดพิจารณาว่าตัวอ่อนหรือทารกในครรภ์เป็นแต่เพียงเนื้อเยื่อเพียงบางส่วนของ

^๒ Elizabeth Frazer, *Ethics A Feminist Reader*, (London : Blackwell Publishers, 1992),

p. 87.

^๓ กฤตยา อาชวนิจกุล และวรรณาทองลิมา, *ผู้หญิงในวาทกรรมสิทธิทางเพศ*, (เชียงใหม่ : พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๕๑.

ร่างกายมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นพวกเขาจึงมองการทำแท้งเป็นเพียงการตัดอวัยวะเพียงส่วนหนึ่งของร่างกายออกไปเท่านั้นบางคนยึดถือแนวความคิดนี้อย่างเหนียวแน่น จนถึงเวลาที่ทารกกำลังจะถือกำเนิดพวกเขาถกเถียงกันในเรื่องของกระบวนการการพัฒนาของทารกในครรภ์จากไข่ไปจนถึงภาวะการตั้งครรภ์ การฝังตัว การเจริญเติบโต เป็นต้นไม่มีจุดใดจะสามารถที่จะถูกกำหนดให้เป็นจุดสำคัญทางศีลธรรมของทารกในครรภ์ไม่มีความแตกต่างทางศีลธรรมระหว่างไข่ที่ยังไม่ได้ปฏิสนธิ กับไข่ที่ปฏิสนธิแล้วไม่มีความแตกต่างทางศีลธรรมที่สำคัญระหว่างไข่ที่ได้รับการปฏิสนธิ (เซลล์เดียว) กับกลุ่มก้อนของ ๑๖ เซลล์ ไม่มีความแตกต่างทางศีลธรรมที่สำคัญระหว่างตัวอ่อนอายุ ๑ เดือน กับทารกที่กำลังจะเกิดจริง ๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สามารถยอมรับได้สำหรับการที่ผู้หญิงจะมีความต้องการทำแท้งไม่ว่าจะในระยะใดหรือเหตุผลใด ๆ อย่างไรก็ตามบางคนที่ยึดถือหลักการที่ว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่ยอมรับได้เสมอ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะตระหนักว่าทารกในครรภ์มีสิทธิที่จะมีชีวิตแต่พวกเขากล่าวว่าสิทธิดังกล่าวมิได้หมายถึงสิทธิในการใช้ร่างกายของผู้เป็นแม่สิทธิอย่างหลังขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้หญิงและทารกจะสามารถอ้างสิทธิได้ก็ต่อเมื่อได้รับมอบสิทธิดังกล่าวด้วยความสมัครใจโดยสตรีผู้ที่ตั้งครรภ์ทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกว่าจะมอบสิทธิในการใช้ร่างกายของเธอแก่ทารกในครรภ์หรือไม่ ดังนั้นเธอจึงควรได้รับอนุญาตให้ยุติการตั้งครรภ์ของเธอเมื่อใดก็ตามที่เธอต้องการประเด็นในเรื่องของความมีเสถียรภาพในการทำแท้งนั้นมักจะต้องเผชิญกับข้อโต้แย้งของกลุ่มผู้ต่อต้านการทำแท้งหัวอนุรักษ์นิยมข้อโต้แย้งของคนกลุ่มนี้ คือเสรีภาพในการเลือกเป็นสาเหตุให้ผู้เป็นแม่กำหนดความตายแก่ลูก ๆ ของพวกเธอถือเป็นความชั่วร้ายของมนุษย์ พวกเขายังโต้แย้งต่อว่าสตรีที่ประกอบการทำแท้งแท้จริงแล้วได้กระทำการที่เลวร้าย ซึ่งไม่สามารถที่จะเข้าใจได้เพราะการทำแท้งสามารถที่จะยังผลให้เกิดจากความเจ็บปวดที่รุนแรงอย่างถาวรและทำให้เกิดความไม่แน่ใจแทนที่จะเกิดการผ่อนคลาย ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของฝ่ายชายการใช้อำนาจและการควบคุมคู่สมรสของตน^๕

มุมมองที่อยู่ระหว่างกลางที่มีความเชื่อว่าการทำแท้งนั้นโดยจริยธรรมแล้วเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในระยะเฉพาะที่กำหนดไว้ในช่วงของการตั้งครรภ์เหล่านักปรัชญากังวลในเรื่องของจุดความสำคัญที่ตัวอ่อน หรือทารกในครรภ์จะถูกมองหรือพิจารณาว่าเป็นบุคคล และมีสิทธิทางศีลธรรม เช่นเดียวกับที่มนุษย์พึงมีเหล่าผู้ที่สนับสนุนมุมมองนี้ มีจุดหรือระยะที่แน่นอนอยู่ระยะหนึ่งที่ตัวอ่อนหรือทารกในครรภ์จะถูกกายให้เป็นบุคคล เรียกว่า “จุดแห่งความเป็นทารก” และเป็นที่ยกเลิกกันว่า มนุษย์เริ่มต้น ณ จุดนี้การทำแท้งโดยทางจริยธรรมแล้วจึงเป็นที่ยอมรับได้ หากเกิดขึ้นก่อนจุดนี้เนื่องจากจุดนี้ไป จะต้องมิมีเหตุผลที่แน่ชัด เช่น เป็นอันตรายต่อชีวิตหรือเหตุผลใน

^๕ ภัสสร ลิมานนท์, บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา, หน้า ๙๑.

การรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เช่น การช้มน้ การทำทารุณกรรมต่าง ๆ ที่กระทำต่อเด็กและสตรี^๕ หากจะทำแท้ง เกี่ยวกับเรื่องการเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ไม่มีเวลาใดเวลาหนึ่งที่เฉพาะเจาะจงพอที่จะบ่งชี้ถึงความเป็นชีวิตของมนุษย์นักวิจัยมากมายได้พยายามที่จะกำหนดจุดที่แน่นอนของการเริ่มต้นชีวิตมนุษย์ ณ ระยะเวลาที่แตกต่างกันในช่วงของการตั้งครรภ์เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับตัวอ่อนหรือทารกในครรภ์เพื่อให้เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญทางศีลธรรม

ในกระบวนการตั้งครรภ์ข้อโต้แย้งที่เรียกว่า “The Slippery Slope” ได้เข้ามามีบทบาทในการถกเถียงกันในส่วนของการจริยธรรมกับการทำแท้งพวกอนุรักษนิยมได้กำหนดจุดเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการตั้งครรภ์เรื่องราวของข้อโต้แย้ง “Slippery Slope” ได้ถูกเขียนไว้โดย Jeel Rudinow ดังต่อไปนี้^๖ การเกิดเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติชีวิตของแต่ละคนตามทัศนะทางศีลธรรมการเกิดซึ่งถือเป็นการที่ร่างกายเพียงเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเท่านั้นไม่สำคัญกว่าวันเกิดวันแรก แต่เมื่อการเกิดถูกทำให้เป็นตำนานน้อยลงเท่าที่ควรจะเป็นเราก็เหมือนอยู่บนทางลาดที่ชันชันไม่มีจุดใดแตกต่างเป็นพิเศษระหว่างการเกิดและการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นข้อแตกต่างของบุคคลและไม่ใช่ว่าบุคคลซึ่งเรื่องนี้ยังไม่มีคนกลางมาหาข้อยุติ เพราะข้อแตกต่างในการพัฒนาระหว่างจุด ๒ จุดของมดลูกภายใน ผลที่ตามมาคือ เราถูกกำหนดให้หาจุดเริ่มต้นชีวิตของมนุษย์คือเริ่มตั้งแต่การตั้งครรภ์เลยทีเดียว^๗ David Lamb กล่าวว่า ข้อถกเถียง เป็นเรื่องของการนำเอาแนวคิด Slippery Slope มาใช้อย่างผิด ๆ ในทัศนะแบบกลาง ๆ โดยทั่วไป จุดยอมรับของการมีชีวิตในครรภ์อยู่ระหว่าง ๒๔ – ๒๘ สัปดาห์ เรื่องนี้นำไปสู่ข้อถกเถียงในเรื่อง Slippery Slope ถ้าคำกล่าวที่ว่า การทำแท้งก่อนจุดนี้ ถือเป็นเรื่องที่อนุญาตให้ทำได้ก็ถือเป็นเรื่องที่มีเหตุผลที่จะกล่าวว่า การทำแท้งก่อนหน้านี้เพียง ๑ วินาที ๑ นาที หรือ ๕ นาที เป็นเรื่องที่อนุญาตให้ทำได้แนวคิดกลาง ๆ บางคนดูเหมือนจะเห็นด้วยกับการทำแท้ง ถ้าหากว่ามีผลดีต่อหญิงมีครรภ์และสังคมดูเหมือนว่าพวกยึดหลักถือเอาประโยชน์ของการใช้สิทธิพวกยึดถือเอาประโยชน์ของการใช้จะไม่ยึดหลักศาสนาที่ค้นหาโดยพวกปฏิรูปมนุษย์ในการที่จะปฏิรูปสังคม และเปลี่ยนแปลง ประเพณีทางศาสนา ลัทธิพวกถือเอาประโยชน์เห็นพ้องอย่างจริงจังต่อหลักการของการใช้ เมื่อถกเถียงกันในเรื่องของศีลธรรมตามแนวคิดของพวกสิทธิที่ถือเอาประโยชน์เป็นสำคัญการฆ่าคนบางคนเป็นเรื่องที่ยอมรับ

^๕ ภัศร ลิมานนท์, บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา, หน้า ๙๐.

^๖ David Lamb, *Down the Slippery Slope Arguing in Applied Ethics*, (Crown Helm Ltd, Provident House, 1988), p. 116.

^๗ Rudinow Joel, *On the Slippery Slope*, Analysis, (Edinburgh : Clark, 1974), p. 173.

ได้ เมื่อการฆ่านั้นมีผลดีตามมา เช่นการฆ่าคนหนึ่งเพื่อช่วยชีวิตอีกหลายคน ตามแนวคิดของการทำแท้งพวกยี้ดถือประโยชน์มีแนวโน้มที่จะไม่ยี้ดถือหลักใดหลักหนึ่งตายตัว แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับข้อเท็จจริงที่ว่าตัวอ่อนในครรภ์คือบุคคลและมีสิทธิที่จะมีชีวิตแต่พวกนี้กล่าวว่าการทำแท้งเพื่อช่วยชีวิตแม่เป็นการกระทำที่ถูกแล้วถ้าช่วยแม่ไม่สำเร็จ ทั้งแม่และเด็กทารกอาจจะต้องตายด้วยกัน ดังนั้นจึงถือเป็นการดีกว่าจะช่วยคนใดคนหนึ่ง แทนที่จะต้องสูญเสียไปทั้ง ๒ ชีวิตในกรณีที่จะต้องช่วยชีวิตแม่หรือเด็ก พวกยี้ดเอาประโยชน์มักจะเลือกช่วยแม่ก่อนโดยกล่าวว่าการช่วยชีวิตแม่โดยทั่วไปย่อมหมายถึงเป็นการช่วยมากกว่าช่วยแม่ ช่วยมากกว่าชีวิตที่ยังไม่เกิด เหตุผลที่เป็นไปได้สำหรับพวกยี้ดถือเอาผลประโยชน์ในการพิจารณาช่วยชีวิตแม่เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำก่อนอื่นโดยถือว่าเราไม่มีความทรงจำใด ๆ เกี่ยวกับสภาพของตัวอ่อนในครรภ์ว่าจะมีชีวิตหรือไม่หรือเพราะว่ามันเป็นเรื่องแปลก หรือเพราะว่าเราไม่รู้หรือเพราะว่าเด็กอ่อนยังไม่มีความสามารถในการยืนยันว่าสถานะของบุคคลบังคับให้ถูกทอดทิ้งและสถานภาพของการเป็นแม่ถูกกำหนดให้มีความสำคัญมากกว่าอื่นใดสถานการณ์อีกอย่างหนึ่งในการที่จะต้องเลือกฆ่าเด็กก็ต่อเมื่อชีวิตของเด็กอาจจะไปทำร้ายชีวิตของคนอื่นเช่น มีอันตรายต่อสุขภาพของมารดา หรือมีอันตรายต่อชีวิตของเด็ก ๆ คนอื่น เช่นการคุมครองสังคมจากการที่มีประชากรมากเกินไปนักเขียนกลุ่มยี้ดถือเอาประโยชน์ บางคนพยายามใช้ “กฎของการใช้” (Principle of utility) มาใช้เกี่ยวกับเรื่องการทำแท้งอีกทางหนึ่ง ตัวอย่าง เช่น John Harris (1985:159) กล่าวว่า เราควรแสวงหาชีวิตที่มีคุณค่าให้มากที่สุด ดังนั้นชีวิตที่มีคุณค่าไม่ควรจะถูกกำจัดทิ้ง^๔ ตามทัศนะดังกล่าวนี้ การทำแท้งเป็นการทำให้ชีวิตที่มีศักยภาพในครรภ์มารดาหมดไปและถือเป็นการลดทอนการใช้ให้เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตามนักวิจารณ์บางคนกล่าวว่าปัญหาอยู่เหมือนกันสำหรับพวกยี้ดถือเอาประโยชน์ในการใช้หลักการการทำแท้งให้เกิดประโยชน์สูงสุดปัญหานี้จะต้องระบุข้อแตกต่างระหว่างการทำแท้งไว้อย่างหนึ่งและความเป็นโรคอันเนื่องมาจากข้อห้ามทางศาสนา และการคุมกำเนิดไว้อีกอย่างหนึ่งการทำแท้งถือเป็นการเอาชีวิต และเป็นการลดการนำเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ดังนั้นถ้าถือว่าเป็นการผิดศีลธรรม การห้ามไม่ให้ชีวิตเกิดใหม่ก็ต้องถือว่าเป็นการลดประโยชน์ของการนำไปใช้ด้วยซึ่งก็คงจะเหมือนกับการทำแท้งนั่นเอง ดังนั้นเราพูดว่าการทำแท้งผิดการคุมกำเนิดและการเป็นโสด ก็ต้องถือว่าผิดด้วย

^๔ John Harris, *The Value of Life : An Introduction to Medical Ethics*,

(London : Routledge ,1985), p. 159.

๔.๒ ระดับความหนักเบาของบาปเกี่ยวกับการทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา

คำว่า “บาป” เป็นชื่อของโทษซึ่งตรงกันข้ามกับคำว่า “บุญ” มีคานิยาม “บาป” ไว้ว่า คือ ความชั่ว ความร้าย ความชั่วร้าย กรรมชั่ว กรรมลามก อกุศลกรรมที่ส่งผลถึงความเดือดร้อน สภาพที่ส่งผลให้ถึงคดีอันชั่ว สิ่งที่ทำให้จิตให้ตกไปสู่ที่ชั่ว คือทำให้เลวลง ให้เสื่อมลง^๙ ซึ่งทางพุทธปรัชญาเรียกว่า “อกุศลมูล” คือความโลภ ความโกรธและความหลงที่เป็นรากเหง้าของฝ่ายชั่ว

บาปน้อยขึ้นอยู่กับคุณค่าของชีวิต

คำว่า บาปน้อย หมายความว่า เป็นบาปขั้นรองลงมาจากอนันตริยกรรม ซึ่งไม่มีผลถึงการห้ามสวรรค์ มรรค ผล นิพพานในชาตินี้ เหมือนกับอนันตริยกรรม และชีวิตที่ถูกฆ่านั้นถ้าเป็นมนุษย์นั้นก็ชีวิตทั่วๆ ไปที่นอกเหนือจากแหล่งอนันตริยกรรมทั้ง ๕ อย่างนั้นและขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้ เช่น

ขึ้นอยู่กับคุณมากคุณน้อย

ขึ้นอยู่กับความพยายามมากพยายามน้อย

ขึ้นอยู่กับขนาดสัตว์ใหญ่หรือน้อย

ขึ้นอยู่กับคุณค่าของสัตว์ในเมื่อมีขนาดเท่ากัน

ขึ้นอยู่กับเจตนาเป็นกุศลหรืออกุศล^{๑๐}

จากการประมวลความหมาย เนื้อหาของชีวิต การทำลายด้วยการฆ่า (ทำแท้ง) ถือเป็นการฆ่าอย่างทารุณ ในอีกมิติหนึ่งของสังคมไทยโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นในจำนวนหนึ่งพันคนมีอัตราส่วนเด็กไปทำแท้งสูงถึงเจ็ดสิบคน ในจำนวนนั้นมีเด็กอายุต่ำกว่าสิบปี คลอดลูกในโรงพยาบาลถึงสองร้อยคนต่อปี และเด็กอายุสิบห้าปีมีมากถึงหนึ่งหมื่นสี่พันคนต่อปี มันเป็นเรื่องน่าตกใจอย่างยิ่งที่มีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นในเมืองไทย และติดอันดับต้น ๆ ของเอเชีย น่าเศร้าใจตรงที่เมืองไทยเป็นดินแดนแห่งศาสนาพุทธ มีศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีอันดีงามแต่แล้วในอีกมุมหนึ่งของสังคมไทยต้องเผชิญกับโลกที่มีมิติโดยเฉพาะคุณค่าทางจิตวิญญาณเสื่อมโทรมตกต่ำลงเรื่อย ๆ มันเป็นตัวชี้วัดศีลธรรมและคุณธรรมของสังคมไทยว่าถดถอยลงอย่างมาก นอกนั้นมันยังบ่งบอกถึงความไร้สมรรถภาพของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ อีกด้วย จุดที่สำคัญต้องมุ่งเข้าไปที่สถาบันสงฆ์ ผู้นำทางจิตวิญญาณที่ต้องมีความรับผิดชอบ การสร้างกลไกรับมือกับปัญหาการทำ

^๙ พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์*, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๗, หน้า ๑๒๖.

^{๑๐} มงคลทิปณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๙๗.

แท่งที่จะทำอย่างไรจะให้สังคมหันมาสนใจเรื่องบาป บุญ คุณ โทษให้ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะการที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้นั้นมันไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมายของรัฐเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ในพุทธศาสนานั้นมีรูปแบบ กฎเกณฑ์ ข้อดีทางหลักธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมากมาย เพื่อการมีชีวิตที่ดีงามและมีความสุขที่แท้จริงของชีวิตในทางโลก ทว่าพระสงฆ์ทำงานเผยแผ่ธรรมในเชิงรุกอย่างจริงจัง

๔.๓ เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมในทัศนะของพระพุทธศาสนา

ในโลกตะวันตกและโลกตะวันออกที่เห็นว่าคุณค่าของชีวิตอยู่ที่การมีโอกาสได้เสพสุขทางอายตนะหรือไม่เพียงใด ในวงการปรัชญาเรียกแนวคิดนี้ว่าแนวคิดแบบ “สุขนิยม” หรือ “Hedonism” เวลานี้กำลังมีชีวิตอยู่ ถามว่าขณะที่ยังมีลมหายใจอยู่ในโลกอยู่นี้ อะไรคือสิ่งที่ควรแสวงหาใส่ตนก่อนที่จะตายจากโลกนี้ไป” คำถามที่วนเวียนขึ้นเพื่อให้ได้เรียนรู้ว่าจะใช้ชีวิตอันเป็นสิ่งที่จำกัดด้วยกาลเวลานี้ไปทำอะไรจึงจะคุ้มค่าที่สุด มีผู้ตอบคำถามนี้ต่าง ๆ นานา ในบรรดาคำตอบเหล่านั้นมีคำตอบหนึ่งที่บอกว่า ควรใช้ชีวิตทั้งหมดไปกับการแสวงหาความสุขทางอายตนะ^{๑๑} ความสุขทางอายตนะนี้หมายถึงความสุขอันเกิดจากการใช้ตา หู จมูก ลิ้น และกายรับรู้หรือสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ในโลก การชมภาพยนตร์ (ตา) ฟังเพลง (หู) ประพรมน้ำหอม (จมูก) กินอาหารอร่อย ๆ (ลิ้น) และนอนบนที่นอนที่นุ่มสบาย (สัมผัสทางกาย) คือตัวอย่างของการเสพสุขทางอายตนะ

๔.๓.๑ จริยศาสตร์ตามหลักพระพุทธศาสนา

หลักพุทธธรรมในระบบพุทธจริยศาสตร์มี ๒ อย่าง คือสังฆธรรมและศีลธรรม สังฆธรรมคือ ส่วนที่เป็นความจริงโดยธรรมชาติที่พระองค์แสดงไว้โดยหลักแห่งไตรลักษณ์ และปัจจุสมุปบาท เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงความเป็นธรรมวิฤติ ธรรมธาตุ และธรรมนิยามแห่งสรรพสิ่งโดยความเป็นอยู่เองตามธรรมชาติ ส่วนศีลธรรมนั้นมีรากฐานอยู่บนสังฆธรรม เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดในทางพระพุทธศาสนา คือการเข้าถึงพระนิพพาน โดยมีเกณฑ์หลักในการตัดสินการกระทำคือความเป็นกุศลและอกุศล และเกณฑ์รองคือมโนธรรมความรู้สึกผิดชอบชั่วดีต่อสังคม

^{๑๑} สมภาร พรหมทา, ศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ หจก. อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๕-๒๖.

หลักศีลธรรม เป็นฐานรองรับหลักศีลธรรมในพระพุทธศาสนา และการที่พระองค์ไม่ทรงสอนศีลธรรมโดยตรงแก่ผู้ฟังในบางครั้ง เพราะศีลธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นมีเนื้อหาละเอียดลึกซึ้ง ยากแก่การทำความเข้าใจของปุถุชน ดังนั้น เพื่อให้ศีลธรรมนั้นมีคุณค่าต่อมนุษย์ พระองค์จึงสอนศีลธรรมหรือจริยธรรมปูพื้นฐานจิต อบรมอินทรีย์ของเวไนยสัตว์ให้แก่กล้าก่อน ต่อจากนั้น พระองค์จึงทรงแสดงศีลธรรมภายหลัง

ศีลธรรม เป็นส่วนที่กล่าวถึงการกระทำทางไตรทวารที่มีค่าทางจริยะตามหลักพุทธจริยศาสตร์ว่าต้องดำเนินไปเพื่อการเข้าถึงเป้าหมายอันเป็นศีลธรรมนั้น เพราะถ้าไม่มีเป้าหมายในการกระทำ การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ก็ไม่อาจจะบอกได้ว่าการกระทำดังกล่าวนี้ถูกหรือผิดได้ เป็นแต่สักว่าทำแล้ว กำลังทำ หรือทำอยู่เท่านั้น หากมูลเหตุจูงใจเบื้องต้นและเป้าหมายอันเป็นที่สุดมิได้ แต่เมื่อบุคคลเชื่อว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชีวิต เช่น เห็นว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เป็นต้น การกระทำต่าง ๆ ซึ่งกล่าวว่าดี ถูก และควร ย่อมนำไปสู่ความสุขอันเป็นเป้าหมายนั้นแต่เป็นเสรีภาพที่สัมพันธ์กับกฎของเหตุและผลที่สำคัญคือความตั้งใจหรือเจตนาอันแรงกล้าของบุคคลที่มีต่อการกระทำนั้น ๆ เจตนาเป็นมาตรการตัดสินการกระทำตามหลักพุทธจริยศาสตร์ แต่เจตนาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับตัดสินการกระทำของมนุษย์

ดังนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีเกณฑ์หลักและเกณฑ์รองเพื่อร่วมในการตัดสินอีก ได้กล่าวถึงเกณฑ์ตัดสินคุณค่าเชิงจริยธรรมในพระพุทธศาสนาไว้ ๒ ระดับคือ เกณฑ์หลักและเกณฑ์รอง เกณฑ์หลักสำหรับตัดสินความที่กรรมเป็นกุศลหรืออกุศล โดยใช้เจตนาและสภาวะแห่งธรรมนั้นที่ส่งผลต่อจิต และเกณฑ์รองคือใช้มนสิกรรมของตนเอง การยอมรับของบัณฑิต และพิจารณาลักษณะและผลของการกระทำพอสมควรของเกณฑ์หลักและเกณฑ์รอง คือการใช้ความเป็นกุศลมูลและอกุศลมูลและสภาวะที่ส่งผลต่อจิตใจ เช่น ความปลอดโปร่ง บริสุทธิ สงบ ความกระวนกระวาย ความเร่าร้อน เป็นเกณฑ์หลักในการตัดสิน ส่วนเกณฑ์อื่น ๆ ศาสนาโดยทั่วไปนั้นไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ที่เราควรใช้ชีวิตเพื่อแสวงหาสุขทางอายตนะเท่านั้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะศาสนาเชื่อว่าความสุขทางอายตนะนั้นไม่ใช่สิ่งจีรังยั่งยืน การใช้ชีวิตแสวงหาสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืนนั้นศาสนาพิจารณาว่าไม่ใช่ความฉลาด ตรงกันข้าม ศาสนาเห็นว่าสิ่งดี ๆ ที่เป็นอมตะรอเราให้เข้าถึงอยู่มากมาย บางอย่างสามารถเข้าถึงในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ บางอย่างจะเข้าถึงได้เมื่อตายไปแล้ว^{๑๒} ที่กล่าวถึงได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับผลของการกระทำนั้น แม้ศาสนาพุทธจะไม่ถือว่าเป็นหลักในการตัดสินการกระทำ แต่ก็ต้องนำมาพิจารณาด้วย โดยนัยนี้ เกณฑ์ในการตัดสินค่าทางจริยะของการกระทำนั้น ต้องอาศัยทั้งเกณฑ์หลักและเกณฑ์รอง เกณฑ์หลักกล่าวคือการพิจารณาความเป็นกุศล

^{๑๒} สมภาร พรมทา, ศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต, หน้า ๒๗.

และอภุศลโดยเจตนาและสภาวะที่การกระทำนั้นมีต่อสภาวะแห่งจิตนั้น เป็นเกณฑ์แรกที่จะใช้เป็นเกณฑ์ เนื่องจากในการกระทำของมนุษย์มีจิตเป็นผู้สั่งการและเป็นใหญ่ในการกระทำทั้งหมด และมีผลมากกว่าการกระทำที่เกิดทางกายและทางวาจา ทั้งในการกระทำดีและกระทำชั่ว เมื่อบุคคลคิดและทำกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง กระบวนการทำงานของจิตและเจตนาตามหลักจิตนิยมและกรรมนิยามย่อมดำเนินควบคู่กันไป โดยการอาศัยกันและกัน แต่แยกกันโดยความเป็นกฎธรรมชาติที่ต่างกัน ดังที่พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวว่า “เรื่องจิตกับเจตจำนงของมนุษย์เป็นกฎธรรมชาติ คนละด้าน แม้ว่ากฎทั้งสองจะทำงานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด อุปมาเหมือนกับต้นที่ขั้วเรื้อยนต์ จิตเป็นเหมือนเรื้อพร้อมทั้งเครื่องจักรเครื่องยนต์ทั้งหมด เจตจำนงหรือกรรมเป็นเหมือนกับต้นที่จะชักนำเรื้อไปทำอะไร ๆ ที่ไหน ๆ และอย่างไร” ส่วนเกณฑ์รอง ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนไม่ว่าจะโดยมโนธรรมต่อสังคม การยอมรับของบัณฑิต วิธีการในการกระทำ และผลของการกระทำที่มีต่อตนเองและสังคม ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนกันนี้ จะใช้เจตนาเพียงอย่างเดียวตัดสินนั้นเป็นการไม่เพียงพอ และรู้ได้ยากในระดับสังคมดังที่กล่าวไว้แล้วในตอนที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาเกณฑ์ตัดสิน หรือมาตรการทางจริยะของพุทธจริยศาสตร์ ดังนั้น เพื่อให้การตัดสินว่าการกระทำอย่างนี้ ถูก ผิด ควร ไม่ควรอย่างไร จึงต้องอาศัยเกณฑ์รองเป็นมาตรการทางจริยะ อีกประการหนึ่งในการตัดสินร่วมด้วย ความจำเป็นที่จะต้องใช้เกณฑ์ถึง ๒ อย่างเป็นเกณฑ์ในการตัดสินนี้ ในระดับเกณฑ์รอง อาจพิจารณาได้จากข้อเท็จจริงในสังคมในปัจจุบันประการหนึ่ง จะเห็นได้ว่า ลำพังการกระทำบางอย่างทางกาย ทางวาจา เมื่อพิจารณาโดยการกระทำ (วิธีการ) และผลของการกระทำย่อมวินิจฉัยได้ไม่ยาก สิ่งที่แสดงออกมาทางกาย ทางวาจา รู้ได้โดยง่าย โดยวินิจฉัยว่า ตนเองติเตียนการกระทำตนเองหรือไม่ บัณฑิตยอมรับหรือติเตียนหรือไม่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม หรือเบียดเบียนตนและสังคมหรือไม่ อาศัยเกณฑ์ตัดสินเท่านี้ก็ทราบได้ว่า การกระทำเช่นนี้ ดี ชั่ว ถูก ผิด ควรหรือไม่ควรอย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงเจตนาในการกระทำ แต่ไม่ได้หมายความว่า การกระทำนั้นบุคคลปราศจากเจตนา เพราะเมื่อไม่ประกอบด้วยเจตนา การกระทำย่อมไม่เป็นอันทำและไม่จัดเป็นกรรม ด้วยเหตุผลที่ว่า “พุทธจริยศาสตร์” มีรากฐานจากคำสอนในทางพุทธศาสนา แต่ในทางกลับกันพุทธจริยศาสตร์กลับมีลักษณะเฉพาะแตกต่างออกไป เมื่อเทียบกับจริยศาสตร์ศาสนาอื่น กล่าวคือ

๑) ลักษณะของพุทธจริยศาสตร์ ไม่ได้มีลักษณะบังคับเหมือนกฎหมาย และมีบทลงโทษเหมือนบางศาสนา เช่น เมื่อชาวพุทธทำผิดศีล จะไม่มีข้อบังคับอันใดที่จะต้องให้ชาวพุทธต้องได้รับโทษ แต่เสนอให้พิจารณาเพียงว่าทำผิดศีล จะมีผลจากการกระทำนั้น ที่เรียกว่า

“กรรม” อันเป็นจากการกระทำของผู้นั่นเอง เช่น “ทำกรรมชื้อปาณาติบาต มีผลทำให้อายุสั้น มีโรคมาก” เป็นต้น

๒) ลักษณะของพุทธจริยศาสตร์ มีความเป็นสมบูรณนิยม กล่าวคือ เป็นหลักความประพฤติที่มีลักษณะที่แน่นอนตายตัวไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปมา เช่นเดียวกับจริยศาสตร์ศาสนาอื่นๆ เป็นหลักสากลที่ครอบคลุมมนุษย์ทุกคน เช่น หลักเบญจศีล ฆ่าสัตว์ ไม่ว่าจะใคร อะไร สัตว์เล็ก น้อยใหญ่ ที่ใด เวลาใด หลักทรัพย์ ไม่ว่าจะลักของใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ เวลาใดก็จัดว่าเป็นอกุศลนาทาน ไม่มีข้อยกเว้น ถือว่าผิดศีล และมีผลเป็นบาปอย่างแน่นอน

๔.๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับศาสนา

จริยธรรม มีขอบเขตครอบคลุมเรื่องความดี ความงาม ความสุข การกำหนดคุณค่าของคุณธรรม ศีลธรรม การวางแนวทางมาตรฐานความประพฤติ การสร้าง ความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อกันด้วยการปลูกฝังลักษณะนิสัย หลักธรรมจึงเป็นหลักความประพฤติของแต่ละบุคคล กลุ่มชน สังคม พึงปฏิบัติต่อกันเพื่อความสันติสุข ทุกศาสนาจะมีแนวจริยธรรมที่กำหนดคุณค่าความงาม ความดี ความถูกต้องไว้เป็นวิถีปฏิบัติ ตามความศรัทธาต่อหลักธรรมของแต่ละศาสนา จริยธรรมกับศาสนา จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าเราไม่เห็นแก่ตัว มองในแง่ของเด็ก หรือตัวผู้ถูกกระทำ มีหลักธรรมดว่าสัตว์ทุกตนรักชีวิต และรักสุขเกลียดทุกข์^{๑๓}

การวิเคราะห์โดยนัยทางคุณธรรมดังกล่าวนี้ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของศาสนาได้ดังนี้

๑) ศาสนามีพื้นฐานจริยธรรมบ่งชี้ความดี ความถูกต้อง ความงดงาม บุญกุศล ศาสนานำแก่นสารของจริยธรรมมาประกอบเป็นหลักธรรมคำสอน ศาสนา ทำหน้าที่หาข้อจริยธรรมออกมาเป็นสิ่งที่ปฏิบัติ เป็นข้อกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

๒) ศาสนาและจริยธรรมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่สามารถแยกรายละเอียดออกจากกัน ศาสนาเปรียบเสมือนคลอง จริยธรรมเปรียบเหมือนน้ำคลอง ช่วยทำให้น้ำไหลไปสู่จุดหมายปลายทาง ถ้าคลองปราศจากน้ำ ย่อมเหือดแห้ง ไร้ค่า จริยธรรมจึงเป็นคุณค่าของศาสนาทำให้ศาสดามดำรงสืบทอดได้ตลอดไป

^{๑๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ทำแท้ง : ตัดสินอย่างไร ชีวิตเริ่มต้นเมื่อไร การทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒.

๓) ศาสนาเสื่อมแต่จริยธรรมทางสภาพ คำว่า ศาสนาประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ “หลักธรรม” เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง จริยธรรมเป็นคุณค่าที่ถาวร ไม่มีสิ่งใดลบล้างได้ บุคคลผู้ดูแลศาสนา ที่เรียกว่า “พระ” ศาสนิกชนมีความรู้สึก ว่าเป็นสัญลักษณ์ เป็นปัสสาวตาของ คนทั่วไป ฉะนั้นพระสงฆ์ ต้องสำรวมให้มาก มิฉะนั้นจะไม่มีใครใส่บาตรให้ฉัน พระพุทธ พระธรรม ไม่เสื่อมอยู่แล้ว พุทธศาสนา จึงคงหลักธรรมไว้เป็นจริยธรรม คุณธรรม ควรค่าแก่การเก็บรักษาไว้

๔) ศาสนาจัดระเบียบของจริยธรรมให้ง่ายต่อการตัดสินใจปฏิบัติ จริยธรรมมี รายละเอียดปลีกย่อยมาก สามารถใช้เหตุผลวิเคราะห์ ดี-ชั่ว ถูก-ผิด ควร-ไม่ควร ได้หลายทางตาม สภาพเหตุการณ์แวดล้อม จึงมีความยุ่งยากในการจะตัดสินใจว่าสิ่งใด มี จริยธรรมหรือไม่ หรือ มีมาก น้อยเพียงใด ดังนั้นจึงสร้างระเบียบวินัย ขึ้นในสังคม เพื่อง่ายต่อการตัดสินใจ

๕) ศาสนาและจริยธรรมสร้างสันติสุขขึ้นในโลก ศาสนาและจริยธรรมประสานสัมพันธ์ กันปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีใจจิตใจคน ขยายขอบเขตกว้างออกไป เชื้อประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยการ ให้ความรัก เมตตากรุณา ให้อภัยปรารถนาดีต่อกัน จริยธรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีในมวลมนุษย ชาติทำให้เกิดหลักศาสนาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

๖) ศาสนาและจริยธรรมมีปรัชญาคุณธรรม (Virtue philosophy) เป็นแก่นสารที่มีความ แตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้ของศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถตีความได้ ๒ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านเทวศาสตร์ ตีความว่าศาสนา คือ ความต่อเนื่องคุณธรรมที่มีพื้นฐาน อำนาจปาฏิหาริย์ หรือเทวโองการ

(๒) ด้านจริยศาสตร์ ตีความว่าจริยธรรม คือ คุณความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติ คุณ ค่าที่เสริมสร้างความบริสุทธิ์สมบูรณ์ให้แก่บุคคลและสังคมส่วนรวม การศึกษาจริยธรรมอาจศึกษา ได้โดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับศาสนาใด ส่วนการศึกษาศาสนาต้องศึกษาจริยธรรมให้ศาสนานั้นให้ เข้าใจในคำสอน

มาตรฐานของวัฒนธรรมแหล่งต่าง ๆ มีตั้งแต่ด้านบวกไปจนถึงด้านลบ พวกเราคง ทึกทักเอาเองว่า เรื่องการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ชนทุกเผ่าคงพร้อมใจกันประณามรังเกียจ แต่ตรงกันข้าม การทำลายชีวิตมนุษย์นั้น ในบางแห่งไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่น่าตำหนิ ถ้าหากความสัมพันธ์ในระหว่าง เพื่อนบ้านถึงขั้นที่จะต้องกระทำเช่นนั้น บางแห่งมีประเพณีให้ฆ่าลูกหญิงคนแรก บางแห่งสามีมี สิทธิในความเป็นความตายของภรรยาอย่างเต็มที่ และบางแห่งถือเป็นที่ของลูกที่จะต้องฆ่า

พ่อ แม่ ก่อนท่านจะถึงชราภาพ บางแห่งคนจะถูกประหารชีวิต เพราะการขโมยไก่เพียงตัวเดียว หรือเพราะเขา ผู้นั้นเกิดในวันพุธ^{๑๔}

๔.๓.๓ เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม

คำว่า ดี ชั่ว ถูก ผิด เป็นเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมในพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีทั้งพึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา เกณฑ์ที่จะตัดสินว่าพึงปรารถนาหรือไม่ก็คือเกณฑ์ความถูกต้องของสังคม หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สังคมยอมรับว่าดีว่าถูก ในทางตรงกันข้าม หากสังคมเห็นว่าพฤติกรรมนั้นผิดหรือชั่วย่อมจะรับปฏิกิริยาได้ตอบ คือ สังคมไม่ยอมรับ สังคมไทยส่วนใหญ่ยึดถือหลักพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้นถ้าบุคคลใดประพฤติสอดคล้องตามหลักพุทธศาสนาก็ถือว่าเป็นคนมีจริยธรรม

คำว่า “ดี” หมายถึง ความดี ความงาม ความชอบ ความประพฤติดี ไม่ชั่วทรามเป็นคุณค่าทางจริยธรรม ใช้ประเมินความประพฤติว่าดีหรือไม่ ส่วนความชั่วนั้น ตรงกันข้ามกับความดี คำว่า “ถูก-ผิด” นั้น “ถูก” หมายถึง ความจริง ความชอบ ความเหมาะสมถูกต้องของคลองธรรม “ผิด” ตรงข้ามกับถูก หลักเกณฑ์ของความดีในทางจริยธรรมตามหลักเกณฑ์ของความดีในทางจริยธรรมเราสามารถนำมาปฏิบัติได้ทั้งหมด ๕ ข้อ ดังนี้

- ๑) ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ตามหลักคำสอนของศาสนา
- ๒) มีเจตนาดี กระทำในทางดี ให้ถูกต้องกับหลักศีลธรรม
- ๓) มีประโยชน์ ผลจากการทำความดีจะก่อให้เกิดความสุขทั้งด้านจิตใจ และร่างกายเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม
- ๔) ต้องคำนึงถึงกาลสมัย เช่น แต่ก่อนนิยมคลุมถุงชน พ่อแม่จัดหาคู่ครอง ให้ลูกปัจจุบันเลิกกันเอง หากเอาวิธีคลุมถุงชนมาใช้ในปัจจุบันคงไม่เหมาะสม จะได้รับการประณามจากสังคม
- ๕) ต้องคำนึงถึงกาลเทศะ คือ ให้เหมาะกับเวลาและสถานที่คุณค่าทางจริยธรรมและการนำไปใช้ ประกอบด้วย

(๑) การดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท มีพุทธภาษิตว่า “ชีวิตไม่ยั่งยืน ความตายเป็นสิ่งยั่งยืน” ชีวิตคนจะตายเมื่อไรไม่แน่ แต่ความตายคอยอยู่เป็นสิ่งที่ ทุกคนทราบดี

^{๑๔} บุญมี แท่นแก้ว, **จริยศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๓. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๑๐๙-๑๑๐.

(๒) ช่วยให้เกิดกำลังใจ ทุกชีวิตต้องดำเนินชีวิตไป ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เมื่อมีอะไรที่ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติให้แล้วเสร็จ โดยให้ความหวังกับตนเอง และ ผู้อื่นเสมอ

(๓) ทำใจได้เมื่อผิดหวัง ไม่คิดมาก ไม่ฆ่าตัวตาย ไม่ร้องไห้เปรียบเทียบกับ “ธรรมชาติของมนุษย์คือมีเกิดแก่เจ็บตาย ชีวิตคนนั้น เกิดมาทุกชีวิตหนีไม่พ้น คือความตาย

(๔) หลีกห่างและละเว้นจากสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ เช่น การหลงติดอบายมุข กฎหมาย การทุจริตต่อหน้าที่ การค้าของที่ผิดกฎหมาย

(๕) การปล่อยวาง ไม่ยึดมั่นถือมั่นในตัวตน ส่วนวิทย์ วิศเวทย์ ได้ให้เกณฑ์ในการตัดสินพฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์ ดังนี้^๕

๑) ใ้มนุษย์เป็นผู้ตัดสิน ทศณะนี้ถือว่า มนุษย์เป็นผู้วัดทุกสิ่ง คนแต่ละคนเป็น ศูนย์กลางของทุกสิ่ง ความดี ความชั่วขึ้นอยู่กับความรู้สึกรู้สึกของแต่ละคน

๒) ใช้สังคม จารีตประเพณี ศาสนามาเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทศณะนี้ถือเอาความเห็น สังคม จารีตประเพณีของสังคมหรือศาสนาเป็นเกณฑ์ตัดสิน เพราะสังคมแต่ละสังคมย่อมมี วัฒนธรรม แตกต่างกันไปตามความเห็นของสังคม จึงไม่ควรนำเกณฑ์ของสังคมหนึ่งไปตัดสินการกระทำของ คนที่อยู่ในอีกสังคมหนึ่ง

๓) ใ้มโนธรรมเป็นเกณฑ์ตัดสิน มโนธรรม คือสำนึกในความดีความชั่ว หรือปัญญา หรืออินทรีย์ทางศีลธรรม ซึ่งมนุษย์มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ในฐานะที่มนุษย์ได้หยั่งเห็นความดี ความชั่ว ความถูก ความผิดได้โดยตรง จึงใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความถูก-ผิด ดี-ชั่ว ได้

๔) ใ้ประโยชน์สุขเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทศณะนี้ถือว่า การกระทำอันใดอันหนึ่ง ไม่ดีหรือชั่วในตนเอง แต่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่า มันก่อให้เกิดประโยชน์ได้แค่ไหน สำหรับลัทธินี้ สิ่งที่เป็นประโยชน์คือสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุขหรือให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ลัทธินี้เรียกว่า “ลัทธิประโยชน์นิยม” และเป็น “สุขนิยม” คือ การกระทำที่ถูกจัดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดของมนุษย์ หลักการในการตัดสินการกระทำยึดหลัก มนุษย์ คือ การกระทำที่ถูก คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดสำหรับคนจำนวนมากที่สุด

๕) ใ้เจตนาหรือหลักการเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทศณะนี้ถือว่า ความดี-ความชั่ว ผิด-ถูก ซึ่งเป็นค่าทางศีลธรรมเป็นสิ่งที่ตายตัว ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งใด ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการกระทำใด การกระทำหนึ่งเป็นสิ่งที่ดี มันจะต้องดีเสมอไป เช่น การพูดความจริงเป็นสิ่งดี ไม่ว่าใครจะพูด พูดที่ใด เวลาใด จะก่อให้เกิดผลอย่างไร มันก็ยังเป็นความดีอยู่เสมอ เพราะความดีมีอยู่ที่ตัวการกระทำ การกระทำที่ถูกคือการกระทำตามเจตนาดี เป็นเจตนาที่กระทำตามหน้าที่ของมนุษย์ซึ่งทุกคน

^๕ บุญมี แท่นแก้ว, จริยศาสตร์, หน้า ๑๑๖.

ยอมรับ และปฏิบัติได้ เป็นกฎทางศีลธรรมที่เป็นสากลใช้ได้กับทุกๆ คนได้ในทุกสังคม โดยไม่คำนึงถึงความ รู้สึก อารมณ์ หรือผลประโยชน์อย่างใดที่จะเกิดตามมา ^{๑๖}

๔.๓.๔ เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมการทำแท้ง

พระพุทธศาสนาได้มีการพิจารณาเกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมการทำแท้งดังนี้ คือ พิจารณาตัดสินตามเกณฑ์หลัก การวินิจฉัยเกณฑ์ตัดสินปัญหาเรื่องการทำแท้งที่เป็นปัญหาจริยธรรมนี้ต้องตัดสินความเป็นกุศลหรืออกุศล เป็นหลักแกนกลาง แล้วขยายลดลงตามลำดับ นอกจากนั้นให้ใช้ความสำนึกกับความดีความชั่วของตนเองอย่างที่เราเรียกว่า เกตมโนธรรมที่เป็นฐานของหลักหิริโอตตปปะ นอกจากนั้นก็พิจารณาผลของการกระทำอันจะเกิดแก่ตนและผู้อื่นหรือบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้องโดยการวินิจฉัยถือเอาเจตนาเป็นหลักตัดสินว่าเป็นไปในทางดีหรือไม่ได้ พิจารณามูลเหตุว่า เป็นเจตนาที่เกิดจากกุศลมูล คือ อโลภะ ไม่มีความโลภเลี้ยวซีพโดยสุจริต อโทสะ ไม่มีความอาฆาตเคียดแค้น หรือมีความพยายาบทต่อผู้อื่น และอโมหะ ไม่มีความหลงผิด มีปัญญารู้เท่าทัน มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์หรือเกิดจากอกุศลมูล คือ มัโลภะ โทสะ โมหะ ที่เกิดขึ้นในลักษณะตรงกันข้ามกับข้างต้น^{๑๗} นอกจากนี้ควรพิจารณาถึงสภาวะการณ์ที่มีสภาพเกื้อกูลแก่ชีวิตจิตใจหรือไม่ ส่งเสริมหรือบั่นทอนคุณภาพและสมรรถภาพของจิตใจหรือไม่ หรือช่วยให้กุศลธรรมทั้งหลายมีความเจริญงอกงามขึ้น ตลอดจนมีผลต่อบุคลิกภาพอย่างไร พิจารณาตัดสินตามเกณฑ์รอง การพิจารณาในเกณฑ์รองนี้ เป็นลักษณะของความสำนึกเกี่ยวกับความดีความชั่วของตนเอง โดยใช้หลัก “มโนธรรม” ในการพิจารณา ดังนี้คือ^{๑๘}

๑) ใจมโนธรรม คือ ความรู้สึกผิดของชั่วดีของตนเองโดยพิจารณาว่าการกระทำนั้นตนเองติเตียนตนเองได้หรือไม่ เสียความเคารพตนหรือไม่

๒) พิจารณาความยอมรับของวิญญูชน หรือนักปราชญ์ หรือบัณฑิตชนว่าเป็นสิ่งที่วิญญูชนยอมรับหรือไม่ชื่นชมสรรเสริญหรือตำหนิติเตียนอย่างไร

๓) พิจารณาลักษณะและผลของการกระทำทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นโดยการพิจารณาอย่างแบบคายว่า เป็นการเบียดเบียนตน เบียดเบียนผู้อื่น ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อนหรือไม่ เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขหรือเป็นไปเพื่อทุกข์ทั้งแก่ตนและผู้อื่นหรือไม่

^{๑๖} บุญมี แท่นแก้ว, **จริยศาสตร์**, หน้า ๑๑๔.

^{๑๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **ทำแท้ง : ตัดสินอย่างไร ชีวิตเริ่มต้นเมื่อไร การทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา**, หน้า ๓๑.

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลักเกณฑ์นี้ว่าโดยสาระเป็นอันเดียวกันหรือมุ่งพิจารณาความเกื้อกูลหรือไม่เกื้อกูลต่อคุณภาพของชีวิตจิตใจและการยอมรับหรือไม่ยอมรับของนักปราชญ์ การตีเตียนหรือสรรเสริญของวิญญูชนซึ่งจะปรากฏอยู่ในรูปของบัญญัติทางศาสนาบ้างขนบธรรมเนียมประเพณีบ้าง กฎหมายบ้างเป็นต้น แม้ข้อบัญญัติทางสังคมเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นมติของวิญญูชนตีเตียนเสมอไปแต่ก็พอจะพูดออกไปได้ว่า ส่วนที่แตกต่างนี้เป็นข้อยกเว้นซึ่งเป็นกิจของวิญญูชนนั้นแหละ ที่จะต้องหมั่นตรวจสอบเรื่องเหล่านี้ในแต่ละเวลาแต่ละสมัย แต่ละครั้ง แต่ละคราวเรื่อย ๆ ไป นั่นคือ การใคร่ครวญแล้วจึงทำเช่นนั้น ในการพิจารณาเกณฑ์ตัดสินความดีและความชั่วโดยดูที่ผลนี้สามารถพิจารณาได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑) พิจารณาว่าการกระทำนั้นส่งผลเป็นทุกข์หรือสุขแก่ตนเอง

๒) พิจารณาว่าการกระทำนั้นส่งผลเป็นทุกข์หรือสุขแก่คนอื่น

๓) พิจารณาว่าการกระทำนั้นส่งผลเป็นทุกข์หรือสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เงื่อนไขที่นำมาพิจารณานี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากชีวิตของบิดามารดาและชีวิตของพระอรหันต์ในบานะที่เป็นชีวิตในขั้นอนันตริยกรรมเพราะชีวิตขั้นนี้ไม่มีเงื่อนไขต่อรองได้

ในการพิจารณาว่าการกระทำนั้นส่งผลเป็นทุกข์หรือเป็นสุขนี้ บางครั้งเป็นเรื่องซับซ้อนละเอียดอ่อนโดยเฉพาะปัญหาเรื่องการทำแท้งซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมนี้เราอาจไม่สามารถที่จะตัดสินได้ง่าย ๆ หรือหยาบ ๆ ว่า นี่คือการกระทำที่ก่อให้เกิดทุกข์นี่คือการกระทำที่ก่อให้เกิดสุข อย่างไรก็ตาม หลักทางพุทธศาสนาเชื่อว่าเมื่อเราใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบถึงที่สุดแล้วเราจะสามารถวินิจฉัยได้ทุกกรณีเพียงแต่ว่าเราอาจจะวินิจฉัยได้ยากหรือง่ายเหมือนกันหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดเท่านั้นเอง ข้อสังเกตข้างบนนี้แสดงว่าพระพุทธศาสนามองเรื่องการทำแท้งว่าเป็นการฆ่ากรรมมนุษย์นี้อาจก่อให้เกิดผลของกรรมที่เหมาะสมอย่างแน่นอนเป็นไปได้ที่การทำแท้งจะไม่มีผลความเกลียดชังต่อเด็กที่ยังไม่เกิดไม่มีความเกลียดใด ๆ หรือความชังในจิตใจ ครั้งหนึ่งการทำแท้งที่ทำลงไปแล้วผลที่เจ็บปวดเป็นสิ่งที่หวังได้แน่ มันก็เหมือนกับการปลูกเมล็ดพืชเมื่อเมล็ดพืชถูกปลูกลงไป ผลย่อมจะเกิดขึ้นไม่ช้าก็เร็วเรื่องชาดกในพระพุทธศาสนากล่าวถึงบุคคลที่ทำแท้งตกอยู่ในนรก พร้อมทั้งการฆ่ามารดาและการผิดประเวณี^{๑๙} เรื่องเกี่ยวกับภรรยาหลวงหรือภรรยาซึ่งทำแท้งแก่ภรรยาน้อย ทั้งสองเรื่องนั้น สตรีนั้นกลับไปเกิดใหม่เป็นปีศาจตัวเหี้ยมและต้องกินลูกของตนอย่างตะกละเพราะผลของการทำชั่วของตน เกิดคำถามขึ้นว่าสมมติว่าสตรีคนหนึ่งทำแท้งต่อมาเธอเสียใจในการกระทำของตนเพราะกลัวผลของกรรม พุทธศาสนาจะให้คำแนะนำหรือคำปลอบใจอย่างไรแก่เธอ สำหรับเธอจะต้องคิดใหม่

^{๑๙} วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๓๖๒/๒๔๔/๔๔๔

ว่าเรื่องของเธอนั้นได้จบไปแล้ว ณ ที่นี้ น่าสังเกตว่ากรรมวิบากไม่ตายตัวแน่นอนกับเป้าหมายเวลา แต่ยังคงมีพลังอยู่จนกระทั่งเงื่อนไขทั้งหลายนั้นจะเหมาะสมสำหรับการกระทำเหล่านั้นอันจะมาส่งผลต่อไป และเงื่อนไขเหล่านี้ไม่สามารถนับเป็นจำนวนได้บรรดาเงื่อนไขเหล่านี้ สิ่งสำคัญคือการกระทำในปัจจุบันและอนาคตของพวกเราบางอย่างการทำให้ชั่วของพวกเราอาจทดแทนด้วยการทำดีได้ สำหรับสตรีที่ทำแท้งไปแล้วพระพุทธศาสนาสอนไม่ให้ทุกข์ทรมานอยู่กับความผิดของตน และความเสียใจที่ไร้ประโยชน์แต่สอนให้ยอมรับความผิดของตน และแก้ไขโดยการงดเว้นความชั่วในอนาคตมีพระอรหันต์หลายองค์ในประวัติศาสตร์พุทธศาสนาที่ทำความผิดอันไม่พึงประสงค์ถ้าสตรีนั้นทำแท้งสิ่งที่ดีที่สุดที่หล่อนต้องทำก็คือ ยอมรับโทษของตน งดเว้นความชั่วในอนาคต ทำจิตใจให้ผ่องใส และปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยมุ่งไปสู่ความหลุดพ้นคือพระนิพพาน

ในปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในภาวะแห่งการเปลี่ยนผ่านตามยุคสมัย ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนาแต่สังคมไทยยังไม่สามารถนำเอาหลักธรรมะไปประยุกต์ใช้ได้เท่าที่ควร ดังนั้นหน่วยงานรัฐจะต้องเร่งรีบปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมและสนับสนุนงานด้านพระพุทธศาสนาให้เข้าถึงชาวพุทธโดยเฉพาะหลักศีลธรรมอันดีงาม และมีความเกล่งกล้วต่อบาป

ทางออกที่ดีนั้นรัฐควรมีมาตรการที่ควบคุมการกระทำผิดทางศีลธรรมให้มากขึ้น รัฐควรให้การพิจารณากำหนดกฎหมายการทำแท้งให้ชัดเจน และให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดผลโดยเร็ว รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับพื้นที่การปฏิบัติงานต้องแสวงหาแนวทางการป้องกันเพื่อเสนอต่อรัฐบาล เพื่อการเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอน และวิธีการให้สามารถแก้ไขปัญหาการทำแท้งได้อย่างแท้จริงโดยมีการนำเอาหลักพุทธธรรมไปเผยแพร่ตามสถาบันการศึกษาให้เด็กรุ่นใหม่ได้เข้าถึงหลักการดำเนินชีวิตแบบพุทธ ไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่สังคมไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยที่ถือได้ว่าเป็นการฆ่าชีวิตมนุษย์อย่างหนึ่ง การสร้างกลไกรับมือกับปัญหาการทำแท้งที่จะทำอย่างไรจะให้สังคมหันมาสนใจเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ ให้ได้มากกว่าที่เป็นอยู่เพราะการที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้นั้นมันไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมายของรัฐเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ในพุทธศาสนานั้นมีรูปแบบ กฎเกณฑ์ ข้อดีทางหลักธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมากมายเพื่อการมีชีวิตที่ดีงามและมีความสุขที่แท้จริงของชีวิตในทางโลก ทว่าพระสงฆ์ทำงานเผยแผ่ธรรมในเชิงรุกอย่างจริงจัง และช่วยเชื่อสังคมตามหน้าที่ของพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติแล้วยอมรับสร้างเสริมเรื่องแก่พุทธศาสนาและสังคมก็ย่อมมีจิตใจที่สูงขึ้นโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่เป็นกำลังของชาติในอนาคต

๔.๔ มุมมองและบทวิเคราะห์ของนักวิชาการเกี่ยวกับการทำแท้งในสังคมไทย

เนื่องจากปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย ปัญหาและทางออกตามทัศนะของ พระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนซึ่งมีผลกระทบต่อศีลธรรม จริยธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารื่องดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ไป สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา ดังจะได้เสนอมุมมอง ของพระสงฆ์และฆราวาส รวม ๑๘ รูป/คน เช่น พระสงฆ์ ๓ รูป, นักสังคมสงเคราะห์ ๓ คน, นัก กฎหมาย ๓ คน, นักสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล ๓ คน, นักจิตวิทยา ๓ คน ตลอดจน ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการทำแท้ง ๓ คน โดยแยกเป็นประเด็นคำถามที่สำคัญ ๒ ประเด็น คือ ๑) ปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย และ ๒) แนวทางแก้ไขปัญหาการทำแท้ง ดังต่อไปนี้

๔.๔.๑ ปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

๔.๔.๑.๑ สาเหตุของการทำแท้ง เกิดจากความไม่พร้อม เช่น ทางเศรษฐกิจ ทาง ครอบครัว การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อมที่จะเป็นพ่อ-แม่ ของลูก เพราะว่าการตั้งครรภ์ไม่ ยอมรับ กล่าวตำหนิติเตียน เกิดความละเอียดให้กับสังคมคนรอบข้าง เพื่อนฝูง เพราะตนเองยังอยู่ ในวัยหนุ่มสาวอยู่ กำลังทำงานและกำลังเรียน จึงเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่ง^{๒๐} ความไม่พร้อมของ คู่หนุ่มสาว ที่จะใช้ชีวิตคู่ และขาดการยั้งคิด^{๒๑} การทำแท้งเกิดจากการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม ไม่ว่าจะ เกิดจากฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย สุขภาพของมารดาและเด็กในครรภ์ และการตั้งครรภ์เนื่องจากการ ถูกละเมิดทางเพศ^{๒๒} การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อมของแม่และครอบครัว ขาดความ ตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตที่กำลังจะกำเนิด ขาดความรับผิดชอบ, ไม่ต้องการมีความภาระ ผูกพัน และวัฒนธรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป^{๒๓} การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อม เช่น กำลัง

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรศาสนาทรร, ดร. (เกษม จุมปา), อาจารย์พิเศษ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาววราลักษณ์ วงษ์กาล, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัด เชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางสาววิชุดา ยะสินธุ์, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

เรียนหนังสือ ไม่มีงานทำ ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ พ่อแม่ไม่ยอมรับหรือกลัวพ่อแม่อายเพื่อนคนรอบข้าง^{๒๔} การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อมทางด้านสุขภาพความไม่พร้อมด้านการเงิน (เศรษฐกิจ) ตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน ความไม่พร้อมที่จะมีลูก รวมถึงการแตกร้างภายในครอบครัว^{๒๕} การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อมของผู้ตั้งครรภ์ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางร่างกาย เช่น การเจ็บป่วย อายุมาก^{๒๖} การทำแท้งเกิดจากรายได้น้อย คู่เพศสัมพันธ์ไม่รับผิดชอบ แยกทางกันหลังทราบว่าตั้งครรภ์ กลัวบิดา มารดา ญาติ เสียใจ และกำลังเรียนหนังสือ^{๒๗}

การทำแท้งเกิดจากการตั้งครรภ์ไม่ได้วางแผน สาเหตุไม่คุมกำเนิด ขาดความรู้ อาย ไม่สะดวกไปขอรับบริการ ภาวะแทรกซ้อนจากการคุมกำเนิด ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว ตั้งครรภ์หลังจากคุมกำเนิดล้มเหลว เรียนอยู่ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ^{๒๘} การทำแท้งเกิดจากความไม่พร้อมของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ, ไม่มีผู้เลี้ยงดูบุตร, เกิดความอับอายจากการตั้งครรภ์^{๒๙} การทำแท้งเกิดจากรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีเพศสัมพันธ์ในขณะที่ไม่มีความพร้อมทางด้านฐานะครอบครัว^{๓๐} การทำแท้งเกิดจาก ปัญหาทางเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูบุตร^{๓๑}

การทำแท้งเกิดจากความอ่อนแอทางศีลธรรมของคน ความไม่พร้อมของพ่อแม่ การขาดสำนึก ขาดความรับผิดชอบ สภาพความบีบคั้นของสังคม และปัญหาด้านสุขภาพกาย

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางภาวนา บัณฑะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายประสาน เชนร่วมจิต, หนાયความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, หนાયความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

สุขภาพจิตของผู้เป็นพ่อแม่^{๓๒} การทำแท้งเกิดจากทัศนคติเรื่องเพศที่เปลี่ยนไปจากวัฒนธรรม ตะวันออกเป็นตะวันตก ขาดการตระหนักรู้ รับผิดชอบตนเองในวัยรุ่น และสถาบันครอบครัว อ่อนแอ เลี้ยงลูกแบบไม่ทุ่มเท ไม่เข้าใจ^{๓๓} การทำแท้งเกิดจากความอยากรู้ อยากลอง และขาด ความรู้ และวิธีการป้องกัน^{๓๔} การทำแท้งเกิดจาก คู่เพศสัมพันธ์ไม่รับผิดชอบ และ แยกทางกัน หลังทราบว่าตั้งครรภ์^{๓๕} การทำแท้งเกิดจาก กำลังเรียนอยู่ ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ^{๓๖}

การทำแท้งเกิดจากการถูกข่มขืนและตั้งครรภ์^{๓๗} การทำแท้งเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ โดยถูกบังคับ เช่น การถูกข่มขืนกระทำชำเรา^{๓๘} การทำแท้งเกิดจากการถูกข่มขืน และมีเหตุ จำเป็น เช่น เด็กในครรภ์ไม่สมบูรณ์, ครอบครัว (พ่อ-แม่) ไม่พร้อม^{๓๙}

การทำแท้งเกิดมาจากการที่ผู้หญิงคนหนึ่งตั้งครรภ์และไม่อยากมีลูก เช่น ไม่สามารถ เลี้ยงบุตรได้ พ่อของเด็กไม่รับผิดชอบ กลัวการลงโทษจากพ่อแม่ กลัวพ่อแม่ไม่ยอมรับ กลัวสังคม รังเกียจ กลัวเสียการเรียน กลัวการไม่เป็นอิสระ และอับอาย^{๔๐} การทำแท้งเกิดจาก ผู้หญิงที่ ตั้งครรภ์แล้วไม่อยากให้เด็กออกมา มีสาเหตุมาจาก พ่อของเด็กในท้องไม่รับผิดชอบ เนื่องจาก

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปัญญาวิโร, อาจารย์ประจำโรงเรียนธรรมราชาศึกษา จังหวัด เชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุข, นักจิตวิทยา จังหวัดเชียงใหม่, โรงพยาบาลสวนปรุง, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง, อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางภาวนา ปัทมะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายประสาน เจริญจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดำคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัด เชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

มารดาต้องมีการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจในสภาวะปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการครองชีพสูง หากผู้หญิงจะต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพังจะต้องมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ต้องมีการพึ่งพิงคู่สามี และการยอมรับจากครอบครัวและสังคม และจะบุตรที่เกิดมานั้นจะไม่ถูกสังคมตราว่าเกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์^{๔๑} การทำแท้งเกิดจากการตั้งครรภ์ในคนที่ไม่ต้องการลูก^{๔๒}

การตั้งครรภ์เป็นอันตรายต่อหญิงตั้งครรภ์ และ เด็กที่อยู่ในครรภ์เป็นโรคร้ายแรง เช่น ธาราล์ซีเมีย^{๔๓} การทำแท้งเกิดจาก ๑) ภาวะแทรกซ้อนจากการคุมกำเนิด ๒) ความผิดปกติของทารก โรคทางพันธุกรรม ทารกเสียชีวิต ปัญหาสุขภาพของมารดา ติดเชื้อ HIV หัดเยอรมัน^{๔๔} การทำแท้งเกิดจาก สุขภาพของหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือทารกในครรภ์พิการ มีโรค ร่างกายของผู้ตั้งครรภ์ไม่พร้อม^{๔๕}

๔.๔.๑.๒ ปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยกับการทำแท้ง โดยความเห็นของนักวิชาการ นักการศาสนา เป็นต้น ได้ระบุว่า การทำแท้งมีปัญหาต่อสังคม สรุปได้ดังนี้

การทำแท้ง สะท้อนถึงสภาวะความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม การทำแท้งเป็นปัญหาใหญ่ทางสังคมไทยมากปัญหาหนึ่ง คือความมีศีลธรรม ตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นอกุศลกรรม^{๔๖} ความอ่อนแอทางสังคม ด้านจริยธรรม และความไม่เข้มแข็งด้านวัฒนธรรม กฎหมาย^{๔๗}

^{๔๑} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิทย์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตศาสนาทรร, ดร. (เกษม จุมปา), อาจารย์พิเศษ ศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๗} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

การทำแท้งเป็นการสะท้อนปัญหาทางสังคมที่รุนแรงมาก เป็นขาดคุณธรรมการละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น ความอ่อนแอของศีลธรรม ความรุนแรงจะเริ่มจากแคบสู่วงที่กว้างขึ้นตามลำดับ

- ๑) ระดับปัจเจกบุคคล เป็นเรื่องของคน ๒ คน (ชาย-หญิง)
- ๒) ขยายสู่ปัญหาของครอบครัว ชุมชน
- ๓) กลายเป็นปัญหาระดับสังคมระดับชาติ^{๔๘}

การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การไหลบ่าจากวัฒนธรรมตะวันตก และความอ่อนแอของการปลูกฝังเรื่องของศีลธรรม จริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมของคนไทย เมื่อเกิดการตั้งครม.ขึ้นมาผู้ประสบปัญหาขาดประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ทำให้แก้ไขปัญหโดยขาดความยับยั้งชั่งคิด และไม่ปรึกษาหาข้อมูลจากบุคคลอื่นหรือหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือ^{๔๙} การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยมาก เนื่องจากพบสถิติการตั้งครม.ในวัยรุ่นเป็นอันดับสองของโลก และส่วนหนึ่งจบลงด้วยการทำแท้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งด้านจริยธรรม ด้านสังคม ด้านสุขภาพ^{๕๐} การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทย เพราะบ่งบอกให้เห็นถึงสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ, ขาดความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำขึ้น และทำให้เห็นถึงความมั่งง่าย ไม่ป้องกันมีเพศสัมพันธ์, สื่อค่อนข้างดีแต่เรื่องการทำแท้ง ทำให้คนในสังคมตื่นตัวกันมากขึ้น และกระทบต่อสภาพจิตใจและความรู้สึกของคนในสังคมในวงกว้าง

การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ เป็นสาเหตุการตายของมารดา จากการตกเลือด ติดเชื้อหลังการทำแท้ง ในประเทศไทยถือว่าการทำแท้งเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ผู้หญิงตั้งครม.ที่ไม่ต้องการบุตร มักลักลอบทำแท้งโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ยากที่จะทราบจำนวนที่แท้จริง^{๕๑} การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทย เพราะการทำแท้งที่ไม่

^{๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ญาณวชิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิษฐ์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๕๐} สัมภาษณ์ นางสาววราลักษณ์ วงษ์กาล, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

ปลอดภัย ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ และ ค่าใช้จ่าย/ค่ารักษาพยาบาลที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง^{๕๒}

การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยมากขึ้น จากการนำเสนอข่าวที่พบคลินิกเถื่อน, ปัญหาอื่น ๆ พัฒนามาจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อม^{๕๓} ข่าวใหญ่ในปี ๒๕๕๓ ที่ "ซ็อก" คนไทยทั้งประเทศให้ตกอยู่ในอาการ "สยดสยอง-สลดหดหู่" หลังจากพบศพเด็กจากการทำแท้ง ๓๔๘ ศพในรอบแรก และรอบสอง ตำรวจไปเปิดโกดังเก็บศพทั้งหมดพบอีก ๑,๖๕๔ ศพ รวมทั้งหมด ๒,๐๐๒ ศพ ในวัดไผ่เงินโชตนาราม ย่านบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร สืบเห่าสารภาพว่านำศพทยอยมาเก็บไว้นานหลายปี โดยรับมาจากคลินิกทำแท้งเถื่อนหลายแห่ง^{๕๔} การทำแท้งสะท้อนความเลื่อมทรมานของสังคมหรือสังคมไร้ศีลธรรม ปัจจุบันประเทศไทยไม่สามารถแก้ไขปัญหการทำแท้งเถื่อนได้เลย เห็นว่าในอนาคตความเจริญทางด้านวัตถุมีมากขึ้น แต่การพัฒนาทางด้านจิตใจของคนเราก็น้อยลง “คนชั่วมีมากกว่าคนดี” การทำแท้งเถื่อนจะต้องมีมากขึ้นกว่าเดิม ตามด้วย^{๕๕}

การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยมีมากพอสมควร เนื่องจากกฎหมายไทย ยังไม่อนุญาตในการทำแท้ง ใครทำแท้งถือว่าผิดกฎหมาย จึงมีการลักหรือแอบทำแท้ง^{๕๖}

การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทย เพราะ

- ๑) เด็กถูกทอดทิ้งหลังคลอด
- ๒) มีผลกระทบต่อจิตใจเมื่อโตขึ้น
- ๓) ปัญหาเด็กเร่ร่อน
- ๔) วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ไม่ใส่ถุงยางอนามัย

^{๕๒} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๕๓} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุข, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นายประสาน เจริญจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดำคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

๕) ติดเอดส์^{๕๗}

การทำแท้งเป็นปัญหาวิกฤติทางสังคมไทยเป็นปัญหามาก เนื่องจากสะท้อนถึงสังคมไทยที่เด็กและเยาวชนขาดการดูแลหรือเลี้ยงดูจากสถาบันครอบครัวที่ไม่ดี จึงทำให้เด็กและเยาวชนหมกมุ่นอยู่กับเรื่องเพศ ไม่คิดสร้างสรรค์ ทำให้สังคมตกต่ำไม่พัฒนา^{๕๘}

๔.๔.๑.๓ การทำแท้งมีความผิดต่อหลักพระพุทธศาสนา โดยทุกท่านตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า การทำแท้งผิดหลักศีล ๕ ข้อที่ ๑ ที่ห้ามการฆ่าสิ่งมีชีวิต ถือว่าเป็นการฆ่ามนุษย์ ทั้งเป็นการขาดเมตตาธรรม ในเบญจธรรมที่คู่กับศีลข้อที่ ๑ การทำแท้งผิดหลักพระพุทธศาสนา คือ

- ๑) ผิดหลักศีล ข้อที่ ๑ ในศีล ๕ อันบัญญัติห้ามการฆ่าสัตว์ทั้งในครรภ์
- ๒) ผิดหลักธรรม คือ เมตตาธรรมที่พึงมีต่อสรรพชีวิตในโลก
- ๓) ผิดหลักกรรม เป็นการตัดวงจรชีวิตผู้อื่นในการจะมีชีวิตต่อไปอันกระทบหลักกรรม

นิยาม^{๕๙}

การทำแท้งมีความผิดในทางกฎหมาย ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้งอย่างชัดเจน มีบทบัญญัติของการกระทำผิด โดยระบุโทษไว้อย่างชัดเจน ในประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องความ ผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ดังนี้ หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตน แท้งลูก ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๒ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๕๗} สัมภาษณ์ นางภาวนา ปิ่นทะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๕๙} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปญฺญาวชิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชาศึกษา วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๐๓ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาท ถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๓๐๔ ผู้ใดเพียงแต่พยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ วรรคแรก ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ นั้น เป็นการกระทำของแพทย์และ

๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือ

๒) หญิงมีครรภ์เนื่องจากกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ หรือมาตรา ๒๘๔ ผู้กระทำไม่มีความผิด^{๖๐}

มีทั้งผิดกฎหมาย และไม่ผิดกฎหมาย เช่น ผิดกฎหมาย ในประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะเป็นสิ่งเดียวที่จะบังคับคนในสังคมเขาได้ (เช่น ประเทศไทย) และไม่ผิดกฎหมาย ในประเทศที่เจริญแล้ว เพราะประชาชนในชาติ เขาแยกแยะได้ว่าอะไรควรไม่ควร ฯลฯ^{๖๑}

การทำแท้งบางกรณีไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา การทำแท้งบางกรณีไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น

๑) เพื่อช่วยชีวิตของมารดา โรคความดันโลหิตสูง โรคพิษแห่งครรภ์

๒) เพื่อสุขภาพกายของมารดา ติดเชื้อ HIV หัดเยอรมัน

๓) เพื่อสุขภาพจิตของมารดา โรคซึมเศร้า พยายามฆ่าตัวตาย

๔) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเรา ตั้งครรภ์เนื่องจากมีเพศสัมพันธ์กับผู้ร่วมสายโลหิต

๕) เมื่อมีความผิดปกติของทารกในครรภ์ โรคทางพันธุกรรม บกพร่องทางสติปัญญา^{๖๒}

^{๖๐} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทุนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดาคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

ผู้ตั้งครรภ์ป่วยเป็นโรคหรือเพราะอายุมากร่างกายไม่พร้อมจำเป็นต้องทำแท้ง เด็กถูกกระทำชำเราไม่พร้อมที่จะบุตร แพทย์วินิจฉัยแล้วสมควรให้ทำแท้ง กรณีนี้การทำแท้งไม่ผิดกฎหมาย แต่ผิดคำสอนของพุทธศาสนา^{๖๓} ไม่เห็นด้วยในทุกกรณี แม้บางกรณีอาจมีเหตุผลรองรับก็ตาม เช่น ผู้เป็นแม่มีปัญหาสุขภาพถึงขั้นต้องทำแท้งเพื่อให้แม่รอด แต่ก็ยังนับว่าผิดหลักพุทธศาสนาอยู่ดี กฎหมายเป็นเพียงข้อกำหนดเฉพาะกิจไม่ใช่สิ่งถาวร แต่ศีลธรรมเป็นสัจธรรมที่คงที่กว่ากฎหมายจึงไม่สมควรนำกฎหมายที่ต่ำกว่ามาลบล้างศีลธรรมที่สูงกว่า

๔.๔.๑.๔ การตั้งครรภ์โดยที่ยังไม่พร้อม สังคมไทยควรอนุญาตให้เปิดทำแท้งได้อย่างเสรี หรือไม่

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะอาจกลายเป็นข้ออ้างในการละเมิดศีลธรรมอย่างกว้างขวาง ควรแสวงหาแนวทางที่รัดกุม ๓ ขั้น คือ

- ๑) ขั้นป้องกันก่อนเกิดปัญหา
- ๒) ขั้นประคอง หรือการดูแลกาย การให้กำลังใจแก่ผู้ตั้งครรภ์
- ๓) ขั้นช่วยเหลือเยียวยาหลังการคลอดสร้างความมั่นคงให้แม่ลูกโดยสังคม (รัฐ ชุมชน ครอบครัว) เป็นผู้ดูแล^{๖๔} ไม่เห็นด้วยกับการอนุญาตให้ทำแท้งโดยเสรี แต่ถ้าอนุญาตให้ทำแท้งโดยเสรีควรทำกฎหมายให้มีความชัดเจน และครอบคลุมยิ่งขึ้น^{๖๕} ไม่เห็นด้วย เนื่องจากหากเปิดทำแท้งเสรีจะทำให้เกิดทางเลือกที่อิสระมากเกินไป อาจทำให้คนที่ตั้งครรภ์คิดหาทางออกที่ง่ายเกินไป^{๖๖} ไม่เห็นด้วย เนื่องจากหากเป็นเหตุผลที่จะทำแท้งเพราะไม่พร้อมจะรับผิดชอบ จะทำให้

^{๖๒} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๓} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปัญญาวิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชาศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิษฐ์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นางสาววราลักษณ์ วงษ์กาล, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

หญิงตั้งครรภ์ไม่เกิดการเรียนรู้ที่จะวางแผน ดูแลป้องกันการตั้งครรภ์^{๖๗} ไม่เห็นด้วย ให้เปิดทำ
แท้งโดยเสรีในสังคมไทย ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ ทำให้ขัดกับหลักศีลธรรม ยกเว้นทำแท้งเพื่อการ
รักษา กระทำโดยแพทย์โดยมีข้อบ่งชี้ ในทางการแพทย์ด้านมารดาและทารก และภายใต้ขอบเขต
ของกฎหมาย^{๖๘} ไม่เห็นด้วยทั้งหมด อยู่ที่คนว่าจะรับข้อมูลข่าวสารแบบไหนและเมื่อรับมาแล้วมี
การนำมาพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล^{๖๙}
ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวนี้อ เพราะชีวิตของแต่ละคนก็ย่อมเกิดมาเพราะกรรมที่ตนเองทำมา แม้ว่าเขา
เกิดมาจะพิการหรือไม่หรือมีอายุสั้นเพียงใด เราก็ไม่สามารถที่จะคิดแทนเขาว่าควรตายหรืออยู่ ถ้า
เราไปตัดสินจบชีวิตของเขาก็จะเป็นการสร้างกรรมขึ้นมาใหม่อย่างไม่สิ้นสุด^{๗๐} ไม่เห็นด้วยกับ
คำพูดดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น
ถ้ามีการอนุญาตให้ทำแท้งอย่างเสรี จะทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาและผิดศีลธรรมมากขึ้น^{๗๑}
โดยส่วนตัวคิดว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ หากสังคมไทยจะเปิดเสรีเรื่องนี้จริงควรให้
ความสำคัญเรื่องการปลูกฝังเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
มากกว่า^{๗๒} เห็นว่าควรอนุญาตให้เปิดได้อย่างเสรี เพราะหากปล่อยให้หญิงนั้นคลอดบุตรออกมา
โดยไม่มีความพร้อม เด็กก็ถูกทอดทิ้งเป็นปัญหาสังคม และปัญหาอื่น ๆ อีกตามมาอย่างมาก และ
ผมยังเชื่อว่า ไม่มีแม่คนไหนอยากทำแท้ง นอกจากจำเป็นจริง ๆ นอกจากนั้นรัฐควรจัดหน่วยงาน
รับผิดชอบให้ความช่วยเหลือหญิงที่ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์นี้ด้วย ไม่ควรปล่อยให้หญิงนั้นแก้ไข

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่,

๓ มกราคม ๒๕๕๖

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐
เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๖๙} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย
ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่,
๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัด
เชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

ปัญหาเองตามลำพัง และหน่วยงานนั้นต้องดูคุณสมบัติของหญิงนั้นด้วยว่าจะทำแท้งเสรีได้เพียง โดยกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วย^{๗๓}

ในมุมมองแบบพุทธ ไม่ว่าจะมีความหมายหรือไม่ ก็ล้วนแต่ผิดทั้งนั้น และในสังคมไทยที่มี พระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน พวกเรามองว่า การทำแท้ง คือ การเยี่ยวยารักษาอย่างหนึ่ง ก็น่าเป็น ทางออกที่ดีของสังคม^{๗๔} ถ้ามองในแง่เชิงสังคม กระทำแท้งเสรี ในกรณีไม่มีความพร้อมจริง ๆ ก็ อาจจะเป็นช่องทางในการลดปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้น เช่น หากเด็กเกิดมาในขณะที่พ่อแม่ไม่ พร้อม เด็กที่เกิดมาอาจไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเต็มที่ เกิดปัญหาความรุนแรงกับเด็ก, การ ปล่อยปละละเลยทำให้เด็กเกิดปมปัญหาภายในจิตใจของเด็ก^{๗๕} ต้องมีมาตรการสังคมอื่น ๆ ร่วม ด้วย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ทัศนคติของสังคม^{๗๖} มีประโยชน์ คือช่วยในกรณี ผู้มี รายได้น้อย มีลูกหลายคน , ไม่มีผู้รับผิดชอบต่อการตั้งครรภ์ครั้งนั้น และมีผลกระทบ คือมีโอกาส ทำแท้งง่าย ไม่เห็นความสำคัญในการคุมกำเนิด^{๗๗} มันเป็นวิธีการที่แก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ เรา ต้องหันมาป้องกันที่ต้นเหตุดีกว่า ควรเป็นเช่นนั้น เพราะมิเช่นนั้นสังคมก็จะมีปัญหา ควรอนุญาต ให้เปิดทำแท้งเสรี^{๗๘}

พอสรุปได้ว่า กฎหมายการทำแท้งในปัจจุบันมีช่องว่างอยู่มาก ควรมีการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายทำแท้งและข้อบังคับทางสังคม ให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้มี ความสัมพันธ์กับภาวการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาจะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น การแก้ปัญห การทำแท้งทางกฎหมายเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถที่จะทำให้การทำแท้งลดน้อยลงได้ ควรหา

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายประสาน เชนร่วมจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นางสาววิชุดา ยะสินธ์, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุข, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๗๗} สัมภาษณ์ นางภาวนา ปัทมะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดาคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

วิธีป้องกันหลาย ๆ ทางพร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนา และจริยธรรมพื้นฐานมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญของชีวิตมนุษย์มากขึ้น และให้มีความเมตตาต่อกัน

๔.๔.๒ แนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

๔.๔.๒.๑ การสื่อสารด้วยระบบเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการตั้งครมภ์และทำแท้งในเวลาต่อมา ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดเสรีในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ จนเป็นเหตุให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย ในการนำเสนอข่าวสารที่ทำให้เกิดการยั่วยุทางกามารมณ์อันเป็นตัวอย่งแก่เด็ก เยาวชน^{๗๙} สมัยอดีตสังคมไทยเห็นการทำแท้งเป็นความผิดที่รุนแรง แต่เมื่อเกิดยุคการสื่อสารไร้พรมแดน จึงเกิดการเรียนแบบ เช่น การสนับสนุนการทำแท้งเสรี บางประเทศที่คนไทยบางกลุ่มก็ปรารถนาให้ไทยเป็นเช่นนั้น การสื่อสารทำให้ทุกอย่างง่ายขึ้น จิตใจจึงคิดเร็ว ใจร้อน เสียตัวง่ายขึ้น ทำแท้งก็เกิดตามมา^{๘๐} จะสังเกตได้ว่าการทำแท้ง ซึ่งเกิดจากการทำแท้งด้วยตนเองโดยการชื้อยาโดยสั่งจากทางอินเทอร์เน็ต หรือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้ปกครองหรือคนอื่น ๆ ไม่ทราบ ทำให้ผู้ที่ต้องการทำแท้งมีโอกาสทำได้ง่าย^{๘๑}

การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบันทำให้คนในสังคมติดต่อและรู้จักกันได้ง่ายขึ้น การสร้างความรู้จักหรือติดต่อกันผ่านโลกออนไลน์ทำคนเราใกล้ชิดและสนิทกันเร็วขึ้น จึงทำให้บุคคลปฏิสัมพันธ์กันง่ายขึ้น^{๘๒} การรับรู้ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต มือถือ เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว โดยเฉพาะวัยรุ่น การรับสิ่งลามก อนาจาร ภาพโป๊ เปลือย เป็นการกระตุ้นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น การรับวัฒนธรรมทางตะวันตกถือว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ แต่ขาดความรู้ในเรื่องคุมกำเนิด การรู้จักกันทางสื่ออินเทอร์เน็ตแล้วถูกหลอกไปมีเพศสัมพันธ์ เพศชายขาดความรับผิดชอบ เพศหญิง

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตศาสนาทรร, ดร. (เกษม จุมปา), อาจารย์พิเศษ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๘๐} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปัญญาวิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิษฐ์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

ขาดทักษะชีวิตในการต่อรองปฏิเสธ เมื่อมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้คุมกำเนิดหรือคุมไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือติดเชื้อ HIV (เอดส์) และตามมาด้วยการทำแท้งได้^{๙๓} ประเทศไทยเราเปิดเสรีในการเผยแพร่ข่าวสารมากเกินไป มีการเสนอข่าวยั่วยุอารมณ์ สร้างวัฒนธรรมทางเพศแบบใหม่ ๆ สื่อลามกมกมาก สร้างค่านิยมทางเพศที่ไม่ดี ส่วนปัจจัยที่สำคัญอื่น ๆ เช่น สถาบันครอบครัว สิ่งแวดล้อมอื่น ฯลฯ^{๙๔}

ปัญหาสำคัญน่าจะอยู่ที่สติ ปัญญา ของมนุษย์ผู้ใช้เทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีทำให้การเฝ้าระวังรักษา เป็นไปอย่างทันสมัย ปัจจัยของการตั้งครรภ์มีมาในสังคมมานาน และมีมาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาจึงไม่น่าจะอยู่ที่เทคโนโลยี แม้ในธรรมบถก็มีเรื่องการมีลูกในภาวะไม่พร้อม สามิเปรตที่ทำแท้ง ซึ่งในสมัยโบราณก็มีกล่าวไว้^{๙๕}

การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีอาจไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด แต่เป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการละเลยในการดูแล อบรม สั่งสอน อย่างใกล้ชิดของ พ่อ แม่ และลูก ทำให้สภาพจิตใจของคนแข็งแกร่งดั่ง จึงทำให้ใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างง่ายโดยการทำแท้ง^{๙๖} อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่ง แต่คงไม่ได้สำคัญที่สุด เพราะจริง ๆ มีหลาย ๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์และการทำแท้ง เช่น ขาดความรู้ ความเข้าใจ เพราะความตระหนักถึงเรื่องเพศสัมพันธ์, Safe sex, ค่านิยมของวัยรุ่น เช่น การเก็บแถม^{๙๗} การสื่อสารก็เป็นส่วนหนึ่งแต่ไม่ทั้งหมด มันอยู่ที่ว่าผู้เสพสื่อต้องรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี มีความรู้จกยับยั้งชั่งใจ มีสติ รู้จักคิด^{๙๘} ไม่เห็นด้วยทั้งหมด อยู่กับคนว่าจะรับข้อมูลข่าวสารแบบไหน และเมื่อรับมาแล้วมีการนำมาพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นกับประสบการณ์หลังการ

^{๙๓} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๔} สัมภาษณ์ นายประสาน เชนร่วมจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๕} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖

^{๙๗} สัมภาษณ์ นางสาววิชุดา ยะสินธ์, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง, อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖.

เรียนรู้ของแต่ละบุคคล^{๙๙} ไม่เห็นด้วย ปัจจัยทั้งหลาย อยู่ที่ตัวบุคคล ในการกระทำ โดยไม่ได้คิดถึงผลที่จะเกิดตามมา^{๑๐} ไม่จริงเสมอไป ปัจจัยที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์และทำแท้ง มาจากการไม่ได้มาจากระบบเทคโนโลยีเสมอไป มันเกิดจาก สังคมสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเช่นกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีขึ้นขาดความอบอุ่น/ความเข้าใจซึ่งกันและกัน กฎระเบียบเข้มงวด ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะครอบครัวเป็นแหล่งสำคัญในถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม สร้างบุคลิกภาพ/รูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ^{๑๑}

๔.๔.๒.๒ มีวิธีการอย่างไรบ้างในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

ก. ส่งเสริมการศึกษา เรื่องเพศศึกษาให้ถูกต้องตามวัย

ควรรณรงค์ให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย Safe sex และมีเพศสัมพันธ์ให้ช้าลง Delay sex^{๑๒} สอนให้เด็กคิดเป็น และปรับทัศนคติเรื่องการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์แก่เด็กของผู้ปกครอง^{๑๓} ควรจัดการระบบการศึกษา เป็นการให้ความรู้ทางเพศศึกษา อย่างเพียงพอและสร้างความตระหนัก เรื่อง Safe sex ให้กับวัยรุ่น โดยพ่อแม่ และคนในครอบครัวเข้าใจและพร้อมรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น และผู้ที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีทางเลือกที่เป็นไปได้และยอมรับได้ อีกอย่างควรป้องกัน โดยให้ความรู้ในการป้องกันเฉพาะหน้า ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์^{๑๔}

^{๙๙} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางภาวนา ปันทะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาววราลักษณ์ วงษ์กาล, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางสาววิชุดา ยะสินธุ์, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

การที่จะแก้ปัญหาคำทำแท้งอย่างถาวรนั้น จะต้องหันมาให้ความสนใจกับสาเหตุต้นตอที่ทำให้เกิดปัญหาอย่างจริงจัง ทางออกของปัญหาใหญ่ที่ดีที่สุดคือ การร่วมมือของสถาบันองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ของสังคม ในการให้ความรู้ที่ถูกต้อง หลักการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์^{๙๕} ควรชี้แจงเหตุผลตามความเป็นจริง ต้องศึกษาข้อมูลของประเทศที่ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ และควรสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชน ทราบถึงความเป็นจริงของชีวิต^{๙๖}

ข. ส่งเสริมการปฏิบัติตามศีลธรรมจริยธรรม

ควรใช้หลักศีลธรรม กับกฎหมายอย่างเคร่งครัด^{๙๗} ต้องมีมาตรการป้องกัน เริ่มจากการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้คนในสังคม ด้านคุณธรรมศีลธรรมและด้านความรู้ที่จำเป็น (การวางแผนครอบครัว เพศศึกษา) และมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยา เมื่อมีปัญหาคำทำแท้ง เช่น การให้ความรู้ ให้กำลังใจ การช่วยเหลือหลังคลอดเพื่อสร้างความมั่นคงทางชีวิตให้^{๙๘}

จากประสบการณ์การทำงาน หน่วยงานมักจะได้รับปัญหาเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น เพราะฉะนั้นสิ่งที่สามารถทำได้ คือการทำโครงการลงชุมชน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเท่านั้น^{๙๙}

นอกจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่คุณธรรมและจริยธรรมต้องปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น เพิ่มทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และจัดทำสื่อการสอน เพื่อในการรณรงค์ป้องกัน^{๑๐๐}

^{๙๕} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทุนायความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดาคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๘} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปัญญาวิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชาศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๙๙} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

ค. สร้างสถาบันครอบครัวให้อบอุ่น

ส่งเสริมสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการสร้างทัศนคติที่ดีกับเยาวชนให้เห็นคุณค่าของชีวิต และคุณค่าของครอบครัว^{๑๐๑} แนวการป้องกัน โดยปลูกฝังการเลี้ยงดูครอบครัวให้มีความสำคัญของความรัก ความรับผิดชอบ ให้ความรู้เพศศึกษาที่ถูกต้องในโรงเรียนอย่างจริงจัง ผู้ปกครองต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนทัศนคติ และแนวทางแก้ไขโดยทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงสุขภาพ ตลอดจนสอนให้รู้จักผิดชอบที่ดี การละอายต่อบาป^{๑๐๒} ต้องขยาย ปรับปรุง บริการวางแผนครอบครัวที่ดีมีคุณภาพ เพิ่มความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการ เช่น หญิงที่แต่งงานแล้ว วัยรุ่น คนด้อยโอกาส คนยากจน และต้องขยายปรับปรุง บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ทางทางออกที่ดีที่สุด รับฝากครรภ์ กรณีท้องติดต่oprะสานงานสังคมสงเคราะห์เข้ามาดูแล มีที่พักหรือให้บริการทำแท้งที่ปลอดภัยให้คำแนะนำส่งต่อ^{๑๐๓}

การมีครอบครัวที่ดี สังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความรู้ ทักษะชีวิตที่ดี และมีแหล่งให้ความช่วยเหลือและเข้าหาได้ง่าย สะดวก^{๑๐๔} การที่จะแก้ปัญหาการทำแท้งอย่างถาวรนั้น จะต้องเริ่มจากครอบครัว คือ พ่อแม่ ต้องให้ความรู้แก่ลูกสาวของตนก่อน สถาบันการศึกษาต้องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็กนักเรียน สถาบันทางศาสนา ต้องสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม และรัฐบาลต้องมีนโยบายที่จะป้องกันปัญหาการทำแท้งอย่างเป็นรูปธรรม^{๑๐๕} วิธีป้องกันที่ได้ผลนั้น คือ ครอบครัว ผลิตสมาชิกใหม่ออกมาต้องมีความรับผิดชอบเลี้ยงดู ซื่อสัตย์ ซื่อถูก สั่งสอนให้ลูกมี

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิรัช จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุโข, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เทพประวิณ จันทรแรง, อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖.

ภูมิคุ้มกันอย่างดี โรงเรียนไม่ใช่ที่จะสอนแต่วิชา ต้องสอนพฤติกรรมด้วย ศาสนาสอนให้รู้ศีล สมาธิ และปัญญา และสื่อสารไม่ควรมอมเมาประชาชน^{๑๐๖}

ง. ควบคุมสื่อที่ยั่ววาทกามารมณ์

ควรงดการเผยแพร่ข่าวสาร ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความนิยมที่ผิด ๆ สถาบันครอบครัวควรมีบทบาทโดยเฉพาะพ่อแม่ ให้ความอบอุ่นแก่ลูก ไม่มีการขายสุราอย่างเสรี สื่อสาร Internet อันเป็นสื่อของการพบรัก และโทรศัพท์มือถือสื่อสารถึงการขายบริการทางเพศ^{๑๐๗}

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย ต้องทำในประเด็นต่อไปนี้ คือ

๑) ออกกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งโดยเสรีได้ แต่ให้อยู่ในการควบคุมของหน่วยงานรัฐที่จะให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านแก่หญิงที่ตั้งครรภ์ และหากหญิงนั้นเลือกจะทำแท้งจริงก็ให้ความช่วยเหลือ และแนะนำให้ความรู้ สอนศีลธรรม ส่งเสริมอาชีพ แต่หากหญิงนั้นเลือกไม่ทำแท้ง ต้องช่วยเหลือทั้งแม่ และเด็กที่จะเกิดใหม่ทุก ๆ ด้าน

๒) ควบคุมสื่อทุกแขนงอย่างเคร่งครัดในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเพศ

๓) สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ต้องเข้ามาดูแลบุตรหลาน นักเรียน อย่างใกล้ชิด โดยไม่โยนความรับผิดชอบให้กับสถาบันใดสถาบันหนึ่ง^{๑๐๘}

๔.๔.๒.๓ การปลูกฝังศีลธรรมในโรงเรียนจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้ง

ควรเสริมแรงด้วยปัจจัยหนุนอื่นด้วย เช่น การปลูกฝังศีลธรรมในโรงเรียน แต่สังคมนอกโรงเรียนไม่เชื่อเพื่อ ย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ^{๑๐๙} สังคมไทยเป็นสังคมพุทธ การทำงานในชุมชน

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรศาสนาทร, ดร. (เกษม จุมปา), อาจารย์พิเศษ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นายประสาน เจริญจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเมื่อมีการนิมนต์พระสงฆ์ไปร่วมบรรยายให้ตระหนักในเรื่องบาป บุญ คุณ โศภ มักจะประสบผลสำเร็จมากกว่า^{๑๑๐}

การปลูกฝังศีลธรรมทางศาสนาในโรงเรียนจะเป็นวิธีการดี เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับเด็ก และเด็กอยู่โรงเรียนเป็นเวลานาน ถ้าเด็กได้รับการอบรมศีลธรรม เด็กจะจำและมีโอกาสที่จะทำความผิดได้น้อยลง^{๑๑๑} เห็นด้วย และประกอบกับการให้ความรู้ทักษะชีวิตในเด็กวัยรุ่น^{๑๑๒} เป็นทางหนึ่ง แต่ควรร่วมกับที่บ้านและชุมชนด้วย^{๑๑๓} เป็นวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่ง แต่ควรทำควบคู่กับการให้ความรู้และสร้างความตระหนัก Safe sex และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการตั้งครรภ์ไม่พร้อม^{๑๑๔} เห็นด้วย แต่ไม่ได้ทำเฉพาะในโรงเรียน ควรทำทั้งหมดทุกส่วนของสังคม สอนเพศศึกษา การป้องกันการตั้งครรภ์^{๑๑๕} ได้ และต้องควบคู่กับการให้ความรู้เพศศึกษา เพื่อชะลอการมีสัมพันธ์ให้ช้า ครอบครัวยุคและสังคม (ชุมชน) ต้องช่วยเสริมสร้างศีลธรรมร่วมกัน^{๑๑๖} ได้ส่วนหนึ่ง แต่ต้องควบคู่กับการสอนทางโลกด้วย^{๑๑๗} ได้บางส่วน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การเลียนแบบและเพื่อนสนับสนุน ป้องกันได้ ในส่วนหนึ่ง การสอนศีลธรรมทางศาสนาในโรงเรียนทำให้เด็กที่กำลังอยู่ในวัยเรียน ได้เห็นถึงผลของการทำแท้ง สิ่งที่จะเกิดขึ้นหลังจากการทำแท้ง^{๑๑๘}

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ นางสาวปุลลวิทย์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ นางสาววราลักษณ์ วงษ์กาล, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวสิริ อุดมผล, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นางสาววิษุตา ยะสินธุ์, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุโข, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่, ๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

การปลูกฝังศีลธรรมทางศาสนาเป็นเพียงวิธีหนึ่งในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้งเท่านั้น แต่ควรสอนความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาควบคู่ไปกับการสอนศีลธรรมด้วย รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมการรักษาวงศ์วนส่วนตัวตั้งแต่วัยเด็ก ๆ และย่ำมาก ๆ ตอนวัยรุ่น เช่น การแต่งกายที่ยั่วยุอารมณ์ทางเพศ การให้ความรู้ และหัดสังเกตสภาพสังคมให้สอดคล้องกับสภาพยุคสังคมโลกาภิวัตน์ การดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม^{๑๑๙} ต้องมีวิธีการป้องกันจากปลายทาง เช่น

- ๑) ครอบครัว พ่อแม่ต้องปลูกฝังศีลธรรมก่อน
- ๒) โรงเรียนเป็นสถานที่ป้องกัน
- ๓) วัดเป็นสถาบันทางศาสนาที่ต้องช่วยอบรม
- ๔) รัฐบาลต้องวางนโยบายแก้ไขปัญหา และป้องกันการทำแท้ง^{๑๒๐}

เห็นด้วยกับการปลูกฝังศีลธรรมทางศาสนาในโรงเรียน แต่ต้องถูกหล่อหลอม เด็กและเยาวชนมาตั้งแต่ครอบครัวก่อนแล้วสถาบันการศึกษาก็มารับผิดชอบต่อจากครอบครัว และสถาบันทางศาสนาก็มาอบรมสั่งสอนให้รู้จักถูกผิด ชั่วดี ให้การเนินชีวิตเป็นไปในแนวทางเดียวกัน^{๑๒๑} และควรปลูกฝังยังสถาบันอื่นด้วย^{๑๒๒} โดยอาศัยความยินยอมของเด็ก ผู้ปกครอง และทุกภาคส่วน และต้องทำอย่างต่อเนื่อง^{๑๒๓}

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นายประสาน เจริญจิต, หนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง, อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีดำคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

๔.๔.๒.๔ การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม จะเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม จะเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้งในสังคมไทยได้ โดยขอความร่วมมือ และออกกฎหมาย^{๑๒๔} ดี และได้ไม่ทั้งหมด เนื่องจากปัจจุบันเราไม่สามารถควบคุมทางอินเทอร์เน็ตได้ ควบคุมสื่อจึงเป็นเรื่องยาก^{๑๒๕}

การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม จะเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้งในสังคมไทยได้ในระดับหนึ่ง แต่ป้องกันไม่ได้ทั้งหมด เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ยากต่อการควบคุม กลับปลูกเราให้อยากรู้อยิ่งขึ้น ควรเปลี่ยนจากควบคุมสื่อเป็นการจัดหาสื่อที่เหมาะสมดีกว่า และการทำแท้งสาเหตุการทำแท้ง มีที่มาจากแหล่งอื่น ไม่ใช่แค่สื่อ เช่น จากค่านิยมที่ผิด สภาพสังคมที่บีบบังคับ^{๑๒๖} สื่อที่ไม่เหมาะสม ควรมาพร้อมกับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เช่น ดูนั่ง ดูละครแล้วย้อนดูตัวเอง หากพ่อแม่ ผู้ปกครองใส่ใจและให้ความรู้ไปพร้อมกัน จะทำให้เด็กหรือวัยรุ่นมีภูมิคุ้มกันตนเองมากขึ้น^{๑๒๗}

การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม จะทำได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะควรมีการให้ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องกรณีเมื่อตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่าจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร และมีหน่วยงานไหนที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาเหล่านี้ได้^{๑๒๘} การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสมทำได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่ทั้งหมด เพราะสังคมบริบทปัจจุบันเปลี่ยนไป สื่อในที่นี้รวมทั้งความรุนแรง การแสดงอารมณ์โกรธแค้น ทศนคติต่อเพศต้องเปลี่ยนแปลงทั้งหมด^{๑๒๙} การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสมทำได้ แต่ควรมีการอธิบาย ถ้าเป็นไปได้

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ พระครูวิทิศาสนาทร, ดร. (เกษม จุมปา), อาจารย์พิเศษ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ พระครูธีรสุตพจน์, (สง่า ไชยวงศ์), รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาอำนาจ ปญญาวชิโร, อาจารย์โรงเรียนธรรมราชาศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ นางสาววิรัชดา ปิงเมือง, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นางสาวปุลวิษย์ จิตเทพ, นักสังคมสงเคราะห์ บ้านเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่, ๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ นางธิดารัตน์ ศรีสุโข, นักจิตวิทยา โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่,

คือครูในโรงเรียน^{๑๓๐} เห็นด้วยกับการควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม แต่ไม่ทั้งหมด เพราะสังคมควรจะมองในภาพรวม ถ้าควบคุมสื่อแต่สถาบันอื่นไม่ทำหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้องก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ผล ถ้าจะแก้ไขหรือป้องกันอย่างได้ผลต้องให้ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันและมีเป้าหมายเดียวกัน^{๑๓๑} เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม เพราะเยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบสื่อ และควรสร้างภูมิคุ้มกันในเยาวชนไทย รู้จักวิธีป้องกันด้วยหรือหลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร^{๑๓๒}

การคุมสื่อทำได้ยากในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เพราะไม่สามารถควบคุมสื่อได้ทั้งหมด^{๑๓๓} ทำได้ยาก เนื่องจากคนมีความอยากรู้ อยากเห็น การให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมน่าจะป้องกันได้ง่ายกว่า^{๑๓๔}

ในปัจจุบันการที่จะควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสมค่อนข้างที่จะยากต่อการควบคุม แต่การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสมถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในการป้องกันการทำแท้งในสังคมได้ในส่วนหนึ่ง เพราะสื่ออยากจะเป็นปัญหาตอนปลายของการคิดจะทำแท้ง เพราะฉะนั้นควรจะแก้ปัญหามาจนต้นเหตุมากกว่า^{๑๓๕} การควบคุมสื่อที่ไม่เหมาะสม เป็นวิธีการหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย แต่ควรใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างจึงจะป้องกันปัญหาได้ดี^{๑๓๖} ได้บางส่วน แต่

๓ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นางภาวนา ปั่นทะจักร, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผศ.ประเสริฐ ปอนถิ่น, อาจารย์ประจำสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตเชียงใหม่. ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นายอภิรมย์ สีตาคำ, อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นางดารุณี ทองคำฟู, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวชนานันท์ ปัญญาศิลป์, พยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัย ที่ ๑๐ เชียงใหม่, ๗ มกราคม. ๒๕๕๖.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ดร.พงษ์ สุภาวสิทธิ์, ทนายความ, ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายประสาน เจนร่วมจิต, ทนายความ, ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖.

ไม่ได้ทั้งหมด เนื่องจากปัจจุบันสามารถสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึง^{๑๓๗} ไม่ต้องควบคุม แต่ต้องให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษา ให้เด็กได้เข้าใจ และมีความรู้ให้มากยิ่งขึ้น^{๑๓๘}

สรุปได้ว่า แนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย คือ ต้องสร้างคนสังคมให้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เว้นจากการเบียดเบียน สัตว์การฆ่าชีวิต รวมถึงละเว้นจากการประพฤตินอกใจ นอกจากนี้ควรปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม คือ มีสัจจะต่อคู่ครอง รวมถึงมีสันโดษ ยินดีในคู่ครองของตนเอง ตลอดจนปฏิบัติตามหลักมรรคมีองค์ ๘ มีการคิดดี พูดดี ทำการงานดี มีสติมั่นคง เป็นต้น ให้ตระหนักถึงบาปบุญ คุณโทษ พร้อมทั้งให้มีเมตตา กรุณาต่อมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายซึ่งเป็นเพื่อนร่วมโลกด้วยกัน ตั้งแต่เริ่มมีการปฏิสนธิจนกระทั่งสิ้นอายุ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้สังคมไทยมีสันติสุขอย่างต่อเนื่อง

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ นายวรพงษ์ บุญเคลือบ, นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่,

๒ มกราคม ๒๕๕๖.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง, อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖.